

Cena 1 dinar

Edinost

Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6. Tel. 25-67. Izhaja vsako soboto. Velja letno 36 din., polletno 18 din., mesečno 3 din. V Mariboru dostavljen na dom leino 48 din., mesečno 4 din. Oglasi po ceni. Rokopisi se ne vračajo. Poštni čekovi račun 11.787.

Vreme

od sobote do sobote

(Napoved od 16. do 23. aprila)

V južnih predelih Slovenije je še naprej spremenljivo vreme, z večjimi krajevnimi pooblačitvami in padavinami. Jutra in dopoldnevi večinoma jasni in topli. Temperatura spremenljiva; noči hladne s slano. — V severnih predelih nekoliko trdneje in stalnejše vreme. Krajevne pooblačitve z možnostjo padavin. Noči hladne in vetrovne, temperatura nestalna.

Naša Velika nedelja:

Ojeklenimo svojo narodno in državljansko zavest

Ob političnih razgovorih, ki jih sedaj ob tako spremenjenih zunanje-političnih prilikah ne manjka za nobenim omizjem, je neštokrat slišati, kdo vse bi nas branil, če bi bili napadeni, kdo vse in kako močni so oni, ki imajo interes na naši ohranitvi. Toda nikdar in nikjer nismeslišal in ne videl, da bi kdorkoli teh naših »vseznalcev« vstal in povedal, se bomo sami branili, pa četudi vsi oginemo, da je boljša za to generacijo smrt kot doživetje ponovne sramote suženjstva in hlapčevanja.

V tem in takem načinu mišljenja in čustvovanja je edino in trajno jamstvo naše narodne svobode in bodočnosti. Pariz ali Dunaj, Madrid ali Rim so gotovo velika mesta ter so bila središča močnih narodov; in vendar, kolikokrat so slišala po svojih ulicah marširanje tujih regimentov. Pri nas Slovencih pa naj bi bilo vse odvisno od enkratne zmage ali poraza? Zgodovine naroda ne delajo drugi zanj, nego si jo dela in piše sam. Skozi stoletja nove zgodovine, ki smo jo začeli pisati pred šele dvajsetimi leti, smo šli skozi zmagošlavja in ponižanja. Zmagoslavja bomo znali izkoristiti, razne bomo znali prenesti le, če bomo jasno vedeli in se zavedali, da smo tu gošpodje in gospodarji mi sami in na svojem ter da to hočemo biti in ostati za vsako ceno, prav ali krivo, pa bilo to bogoslužno dejanje ali greh!

Okoli nas je vse v orožju. Oborožujejo se močni narodi ne samo tehnično in številčno, oborožuje se predvsem »sel-nost« novih generacij. Narodnostno načelo je prevzelo prvenstvo nad vso vzgojo novih naraščajev, da pripravi tako moralne rezerve in ojekleni odpornost narodnega značaja za velike in težke preizkušnje, ki jih večina sveta smatra za skoraj neizbežne. — Mi pa?

Mi pa lahko še naprej vprašujemo cerkovnike, če morda ni greh, če se bomo vpisali v Sokola. Resnično: ona keseda o izkoreninjenosti je dvorezen nož in zamore pasti na onega, ki jo izreka. Avstrija docet! (Avstrija kliče kot primer.) In naš pacifizem za vsako ceno — nepriznani in nezavedno morda celo za ceno narodne svobode — je samo bolezensko stanje in znak slabokrvnosti. Velika noč pomeni vero, pomeni op-

timizem, premaganje zla in teme. Veliki zunanje-politični dogodki bi naj dali tudi nam Slovincem po zakonu reakcije (odpora) notranjo moč, da bi uvideli, v kako mrzli zimi smo doslej spali, kako veliko zlo moramo premagati in v kakšno novo življenje se moramo prebuditi. Spoznanja letošnje Velike noči naj bi v nas vseh zbudila naše močne notranje speče sile, ki so in morajo biti v vsakem narodu, če je res narod in če se hoče kot tak uveljaviti v življenju. Zato naj v našem notranjem razvoju pomeni letošnja Velika noč jasen preokret. In mlada generacija čuti to najboljšno in najgloblejše. To bodi naša Velika noč!

Težak udarec našemu podeželiu

Naš podeželski človek je letošnjo zgodnjo spomlad opazoval s skrbjo, da si je bila že marca prebujena vsa priroda. Slutil je, da utegne prinesiti april razočaranje. Topel in sončen marec je prebudil nenavadno zgodaj rastje in brstenje. Zgodnje sadno drevje je pričelo cveteti prej nego druga leta in je običaj. Z aprilom pa se je vreme zasukalo: Nastopil je preobrat, ki je prinesel s seboj padavine in predvsem mrzle noči s slano. Slana in pozeba sta po nekaterih krajih Slovenije malone popolnoma uničili cvetje na zgodnjem sadnem drevju, marelicah, češnjah, breskvah, orehih. Hudo so bili prizadeti tudi vinogradi: Naš priden podeželski človek s skrbjo gleda v jesen in žetev, ki zaradi te pozebe v nekaterih krajih ne bo nič kaj razveseljiva. Mnogokje je škoda tako velika, da terjaja nujno oz. v doglednem času izdatnejše pomoči.

PROŠNJA UPRAVE

NA OGLED pošiljamo občasno samo dve zaporedni številki, ki jih ni treba vračati. Prvi številki je priložena poštna položnica (ček).

KDOR ŽELI NAROČITI »EDINOST«, KI JO JE DOBIL NA OGLED.

naj izvoli nakazati naročnino takoj, da prispe sporočilo o nakazilu semkaj najkasneje 7 dni po prejemu prve številke na ogled, in sicer vslej po možnosti obenem vsaj za 6 mesecev (18 dinarjev) ali najmanj za 3 mesece (9 dinarjev), pozneje pa redno po možnosti vnaprej.

DOSEDANJE PREJEMNIKE LISTA.

ki ne bodo poravnali naročnine do konca tega meseca, bomo morali, žal, črtati.

KDOR LIST VRNE.

ker ga ne more ali noče naročiti, naj se pri besedah »Ne sprejemem, nazaj!« svo-jeročno podpisuje, ker so nam doslej vračali neke izvode tudi brez vednosti naslovnika.

Napačno je mnenje, da je naš tednik nekakšen naslednik bivšega tednika »Neodvisnost«.

»EDINOST« JE NOV IN SAMOSTALEN TEDNIK.

Razpošiljamo položnice poštnege čekovnega računa št. 11.787 »Mariborske tiskarne d. d. Maribor« s pripisom na srednjem delu (sporočilu) zgoraj: »Edinost«. Kdor položnico izkuh-lahko dobi pri vsaki pošti golico (blanket) položnice za 25 par. ki jo je treba samo ustrezno izpolniti.

VAŽNO JE:

lahko čitljivo ime in popoln naslov z navedbo pošte naročnika.

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE! NE ZAVRŽITE NOBENE POLOŽNICE! TO JE NAŠA PROŠNJA.

ki jo blagovolite upoštevati!

Z velikonočnimi pozdravi:
UPRAVA »EDINOSTI«,
Maribor, Kopališka ulica 6.

NAROČNIKOM, ČITATELJEM, INSERENTOM IN SOTRUDNIKOM VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Velika noč 1938

Bridek je čas, v katerem živimo. Kronan je s trnjem malodušja, napojen s pelinom dvomov, zasramovan, ponižan in razžaljen v svojem dostojanstvu je razpet človek na križ in krvavi iz nešteti ran. Razparali so njegova oblačila in si jih razdelili, za njegov aš pa žrebajo vojaki...

In že se bliža stotnik s sulico v roki, da mu odpre zadnji vir, iz katerega bo izteklo življenje. Kajti kelih krvi in bridkosti še ni napolnjen do roba.

Tema je zajela svet.

Tam nekje daleč — moj bog, ali je res to tako daleč? — grmijo topovi in reglja-to strojnice. Tisoče, ne stotisoče jih je pohabljenih, iznakaženih in mrtvih, nad katerimi se sklanjajo v tihi bolečini matere, žene, sestre in deca.

Strašna je danes ponekod pokora za greh, ki se mu pravi ljubezen do svoje zemlje, do svojega jezika, do svojega kruha, do svobode.

Diplomati in politiki pa slonijo nad zemljevidi, si delijo zemljo, žrebajo za dobrine in surovine ter barantajo za interesne sfere.

Tema je zajela svet.

Toda čim globlja, čim brezupnejša je tema, tem silnejše je naše hrepenenje, tem bolj živa in neomahljiva je naša vera v luč in sonce.

Vemo: le tisto seme, ki ga bo pokrila in objela tema zemlje, bo vzklilo, pogrnalo in dozorelo kot klas v soncu.

Vemo: le železo, ki se je v ognju kalilo, postane neupogljivo jeklo.

Vemo: šele preko trpljenja in smrti vedepot v vstajenje in poveljevanje.

ODPRI ROKE, ODPRI SRCE...

Za deco - našo bodočnost

Mesec april je na Slovenskem v mnogih družinah mesec stradanja. Navadno se porabi zadnji krompir za pomladno saditev, krompir pa je naša ljudska hrana. Zmanjkuje sočivja, a tudi denarja za potrebno moko ni pri hiši nikoli odveč. Posebno so prizadeti v tem mesecu otroci ubožnih družin. Kjer so vsaj nekoliko imoviti, se še shaja za silo, kjer pa ni ne službe, ne denarja, ljudem trda prede. Marsikoga, ki ima kako krpco zemlje in kak kos kolibe, radi štejejo med take, ki imajo nekaj »pod palcem«, češ, ti ne rabiš ničesar. Glad pa kljub temu takega mnenja ne upošteva in se tudi pri takih »bogataših« rad razkošati.

Kakor skrbimo pozimi radi za uboge ptičke, ki jim sijemo na zavarovana mesta drobtin, tako bi morali skrbeti v teh »lakotnih« mesecih, kakor jih naš narod naziva, tudi za naše klunčke, lačne otroke. Statistike pripovedujejo, a tudi naši učitelji ljudskih šol kaj radi tožijo o telesnem propadanju mladine, propadanju radi slabe in nezadostne prehrane. V mnogih krajih so vzgojitelji mladine organizirali pomoč s šolskimi kuhinjami, v katerih dobivajo lačni otroci skodelico sladkega mleka in kos kruha. Drugod zopet dobivajo v šoli samo kruh, dober kruh, ki »priveže« marsikatero mlado dušico. Naše učiteljstvo je do sedaj mnogo storilo v tem pogledu, čeprav v svoji skromnosti ni obežalo te vrste delovanja na veliki zvon. Mnogi revni starši so s hvaležnostjo podpre sprejeli (mnogi pa so se ravnali po pravili: Nehvaležnost je plačilo tega sveta!).

Ampak to ni važno, saj gre za otroke, našo bodočnost. Ne smemo dopustiti, da bi otroci stradali! Podvzeti moramo vse korake, da v teh slabih mesecih, ko do-

ma nič ni, v vrtu ali na polju pa tudi ni dobiti kaj, podpremo našo siročad s potrebnim kosom kruha. Pomladanski me-

GOLGOTA...

»Glej Gospod, naš mali narod in v njem naši najmanjši imajo tudi svojo Golgoto. Vsak dan nas je na tisoče, ki nosimo svoje križe. Tebe Gospod, so tvoji bičali, kronali in nazadnje križali. Nas, Gospod, tudi naši križajo. Ti si se daroval za nas vse, iz usmiljenja do nas, iz največje in najčistejše ljubezni, mi pa dan za dnem darujemo svoja življenja tovarnam, rovom, strojem in vsem nesrečam, ki preže na naša izmorgana telesa samo zato, da prejmemo nekakšno miloščino in pa še zato, da lahko žive naši večji bratje v sreči in blagostanju.

Naša zemlja Gospod, je zelo bogata, ali skoro, da nima vsak naš brat opresnih kruhov za svoje vstajenje. Kmetije sejemo, žanjemo in mlatimo, zato da se ohranimo. Mnogo od svojega smo primorani dati in s solzami v očeh ter s tresočimi rokami spravimo tiste skopo odmerjene dinarje, da z njimi obvarujemo streho nad sabo.

Gospod, vse to boli nas in mi vemo, da boli tudi tebe, da te bole vse krivice, katere se gode tvojim najmanjšim in da je zato tvoj križ vsak dan težji.

Kadar bodo tisti, ki imajo v rokah našo usodo, tvoje usmiljenje prav razumeli in krivice na storjena skušali popraviti, tedaj bomo po vsej boli velikega petka iz iskrenega srca zaklicali pozdrav veliki nedelji.

M. Schauerjeva.

7 dni

domačih vesti

* Naša kraljevska družina se te dni mudi v Dalmaciji, kjer je obiskala Split in še nekatere druge kraje.

* Adam Pribežević, ki je bil po smrti svojega brata Svetozarja izvoljen za predsednika bivše Samostojne demokratične stranke, je te dni odstopil kot predsednik in se iz zdravstvenih razlogov umaknil in politike.

* Dr. Anton Novačan je odložil svoj mandat narodnega poslanca. Razni listi so ta dogodek najraznovrstnejše tolmačili.

* Vodja Dimitriju Ljotiću so prepovedali zborovanje v Banjaluki, ker se je bilo bati, da pride spet do resnih demonstracij.

* Dva nova senatorja. Imenovana sta bila za senatorja dr. Filip Lazarevič in Djura Paunković, drugi namestnik Sokola Kraljevine Jugoslavije.

* Franja Tavčarjeva. V Ljubljani je v starosti 70. let preminula gospa Franja Tavčarjeva, častna dvorna dama in vdova po slovenskem politiku in pisatelju dr. Ivanu Tavčarju. Preminula gospa je bila ena najvidnejših in najzaslužnejših žen na Slovenskem. Znana je bila zlasti po svoji dobrotljivosti in socialnem čutu. Zaslužno narodno ženo je spremil narod v velikem številu na njeni zadnji poti. Pokopana je v družinski grobnici na Visokem pri Poljanah. — Trajen spomin zaslužni in blagi ženi in dobrotnici!

* Poljski prometni minister Julij Urych je te dni obiskal našo državo, da tudi on s svoje strani utrdi poljsko-jugoslovansko sodelovanje.

* 105 let staremu Trajku Stojanoviću je zraslo 6 novih zob, kar je menda brez dvoma nenavaden dogodek v tako pozni starosti.

* Koncert 13letne klavirske umetnice Nade Branković bo v Mariboru dne 9. maja. Mlada umetnica je bila nagrajena na Mednarodnem tekmovanju na Dunaju leta 1936. V Mariboru bo izvajala mlada umetnica težke skladbe Bacha, Scallattija, Beethovena, Weberja, Chopina itd. Za koncert vlada v vseh krogih ljubiteljev lepe glasbe veliko zanimanje.

* Naše gasilstvo. Preteklo nedeljo je imela v Ljubljani Gasilska zajednica dravske banovine svoj občni zbor, ki je pokazal velik napredek našega gasilstva. V vsej Sloveniji je 31.000 gasilcev, skupno premoženje gasilskih čet pa se ceni na 56 milijonov dinarjev.

* Tiho in skromno je bila te dni otvorjena v Ljubljani razstava našega priznanega slikarja Matije Jame, ki tokrat razstavlja 102 slike, med njimi 42 novih.

* Pred Veliko nočjo so znatno poskočile cene nekaterim pridelkom in živlom radi večjega povpraševanja. Posebno pozornost je vzbudilo precejšnje povišanje cen mleku.

* Telefonski kabel Beograd—Maribor. Po zadnjih vesteh se to vprašanje bliža svoji uresničitvi. Kabel bodo verjetno gradile štiri poljske tovarne, ki bi jim mi plačali to delo s tobakom.

* Finančna kontrola v Kumanovem je pretekli teden v enem samem dnevu zaplenila nad 2000 kg tobaka, tihotapci pa so neznanu kam pobegnili.

* V Dalmaciji je uničil orkanski vihar, ki je divjal pretekli teden, malone vso zgodnjo letino.

* Pretekli teden je odšlo iz Slovenije precej naših fantov služiti svoj kadrski rok v vojsko.

* Gradbeni stroški za novo železniško progo Čačak—Banjaluka bodo znašali več nego milijardo dinarjev.

* Ogromni dobički delničarjev borskih rudnikov. Francoska družba borskih rudnikov bo letos izplačala 79 milijonov frankov za dividende (dobiček), ki je znašal lani »samo« 46 milijonov. Tako se pri nas redijo...

* Zaradi dveh dinarjev je bil na smrt obsojen v Pančevu neki Dragoljub Čičić, ki je v pohlepu po denarju ubil nekega delavca.

* V Novem Sadu je bila te dni konferenca Kmetijskih zbornic, ki je razpravljala o raznih kmetijskih problemih. Prihodnja konferenca bo v Ljubljani.

* Hud udarec našemu kmetu in podeželskemu človeku. Pretekli dni je zavaljalo v skoraj vseh pokrajinah Slovenije izredno hladno vreme, ponoči je padla debela slana ter uničila spomladansko brstje. Težko so bili prizadeti zlasti vinogradniki. Poleg goric so pozeble tudi marelice, breskve in češnje, dočim jabolčno cvetje ni pozeblo, ker je še v popiju. Precej škode so utrpeli zlasti zgodnje kulture. Ponekod je bila pozeba tako huda, da ljudje s strahom gledajo v bližnjo bodočnost ter so res nujno potrebni vsestranske podpore.

Materi

Že od nekdaj postavljamo spomenike slavnim možem, že od nekdaj postavljamo spomenike padlim vojakom, že od nekdaj posvečamo spominske dneve raznim bolj in manj važnim dogodkom, a do najnovejšega časa se nismo spomnili matere, ki je rodila slavne moše, ki je rodila junake, ki so padli za domovino. Za ženo — mater človeštva nismo do zadnjih let našli dneva, ki bi ga posvetili samo njej.

Pred par leti smo se prebudili in zaznali, kaj je mati.

Edino bitje, zmožno ob vsakem času nesebične ljubezni, je mati. Še preden je spočeto in rojeno njeno dete, ga že ljubi. Ljubi ga s tem, da hrepeni po njem. Ali pač ni najvišji cilj žene materinstvo? Neke sladke groza obide ženo, ko začuti življenje pod srcem, a brezmejna sreča in blaženost jo prevzame, ko začuti iz sebe rojeno dete poleg sebe. Tisti trenutek posveti z nepisano, neizgovorjemo obljubo vse svoje življenje svojemu otroku.

Sin, hči, otrok, ali pomisliš kedaj na vse one noči, ki jih je mati prečela ob tvoji zibelki, na vsa ona leta, ko te je hranila in vzgajala ter si pogosto od lastnih ust pritrkala to, kar je dala tebi? Ali kadaj pomisliš, da so te trepetajoče roke postale uvele v večnem delu za tebe, za tvoje dobro?

Dokler je otrok majhen, ne vidi in ne razume, kako se mati vedno znova, z nepopisno ljubeznijo polaga na žrtvenik materinstva. Otrok tega ne vidi, a mati

ne čuti. Odpovedala se bo vsem priboljškom, novi obleki in drugim prijetnostim, samo, da bo ugodila svojemu otroku, kateremu skuša že iz oči razbrati vsako njegovo željo. Počasi začno otroci, mož in ostali člani družine izrabljati to materino samoodpovedovanje ter jo ob vsaki priliki zapostavljajo. Vsako žalitev, zapostavljanje in brezobzirnost bo mati tiho prezrla in nezmanjšana bo njena ljubezen. To zmore res samo mati. Njaj se otrok pohabi, osramoti, moralno propade — materi bo vedno enako ljub.

Ko ne boš našel v življenju nikjer več utehe in zatočišča, ko te bo vse preganjalo, preziralo in zapostavljalo, tvoja mati bo v nesebični in odkriti ljubezni razprostrla roke. Mati živi v svojih otrokih in za svoje otroke. Njih sreča je njen življenski cilj.

Vse se izpreminja pod vplivom časa, tvoja ljubezen, o mati, pa vstaja iz vekov v veke enaka. Ti si ljubila in boš ljubila slednjim utripom svojega srca. Še ko odhajaš odtod, je tvoja poslednja želja, da vidiš okoli sebe zbrane svoje otroke in smešljaj te spremlja na poti k nočniku.

Ali je sploh mogoče postaviti materi primeren spomenik? Ni je skale, ki bi bila dovolj živa, da bi lahko ovekovečila materino obličje, ni ga kiparjevega dleta, ki bi lahko vlesalo v kamen vso dobroto in ljubezen materino. Le živo srce v prsih otroka je lahko dostojen spomenik njej, ki mu je bila mati.

Možnosti, ki jih ne izkoriščamo

Brezglavost naše radiofonije

Te dni se je mudil v Mariboru poštni minister dr. Vojko Čvrkić, ki je ob tej priliki pregledal naši glavni pošti ter obenem konfiriral s pristaši JRZ, ki so mu ob tej priliki izročili spomenico, obsega jo vse želje in zahteve, v kolikor se nanašajo na njegov resor. Med temi zahtevami je tudi mariborska relais-postaja našega nacionalnega radia.

Res je, da so postaje inozemstva danes tako močne, da v Mariboru Ljubljane ni mogoče jasno slišati, Zagreba sploh ne, Beograd pa le z dobrim aparatom in ob večernih urah. Glavna zahteva bi morala biti predvsem ta, da se primerno ojačijo naše tri glavne postaje. Beograd bi moral imeti vsaj energijo 100 kw, istotako Zagreb in Ljubljana.

Dogodki v Avstriji so pokazali, kako eminentno važna ustanova je radio tudi v službi državne propagande, poročevalstva itd. Nemčija omogoča, zavedajoč se tega izuma moderne tehnike v polni meri, vsakemu državljanu, da si po ceni lahko nabavi takozvani »Volksempfänger« in vsa stremjenja gredo za tem, da pride radio v sleherni hišo. V Nemčiji skoro ne najdeš javnega lokala, v katerem ne bi imeli radio-aparata, ki igra pri volitvah za poslušanje govorov državnih funkcionarjev tako veliko vlogo.

Če služi radio drugim narodom tako sijajno za domačo in inozemsko propagando, zakaj potem ne bi segli tudi mi po tem modernem sredstvu propagande? Toda v tem slučaju moramo usmeriti vse stremjenje v dve smeri: v ojačenje naših stanic in v popolno fiskalno

Eden da drugi ne

O volitvah v narod. skupščino

Čim bolj gre h kraju doba sedanjega parlamenta, tem česče se oglašajo glasovi in vesti o možnosti predstojećih volitev. Nekateri skupine že pridno razgovarjajo ter se pogajajo, pa tudi nekateri posamezniki so postali kaj živahni. Vendar pa vlada tozadevno še vedno velika nejasnost. Tako je n. pr. preteklo nedeljo v Mariboru izjavil minister dr. Miha Krek naslednje: »Sedanja parlamentarna doba gre h kraju. Stojimo pred odločilnim političnim spopadom, v katerem se bodo vsi od desnice do levice

zabremenitev sprejemnih aparatov. — Radio-aparat spada tudi v Jugoslaviji v vsak javni lokal, toda država naj skrbi zto, da lastnik gostilne, kavarne ali restavracije ne bo trpel radi tega še škoda, kajti danes pobirajo od teh radio-aparatov svoje takse policija, država in še Udrženje muzičkih avtorjev v obliki tantijem za komponiste. Teh dajatev se nabere lastniku javnega lokala poleg poštnih naročnine, znašajoče 75 Din četrtletno, toliko, da plača letno okrog tisoč Din za vsak radio-aparat. Fiskalnega dobička tu ni, ker bi se v nasprotnem slučaju prodalo mnogo več radio-aparatov in bi država pridobila že pri uvozu na carini in na davku na poslovni promet. Če se ne motimo, je tudi Jugoslavija pod pisala znano bernsko radio-konvencijo, po kateri se na radio-sprejemne aparate sploh ne sme predpisovati nikakih davščin, razen naročnine na pošti. Pozivamo vse merodajne faktorje, da se v zavesti tega modernega izuma odločijo za pametno politiko pospeševanja radiofonije. Ko je bila otvorena beogradska kratkovalovna postaja so oblasti pozvale vse lastnike javnih lokalov na njene emisije v nacionalni uri, toda kaj pomagajo taki pozivi, če na drugi strani fiskalne obremenitve grenijo tem istim lastnikom lokalov posest radio-aparatov. Če hoče imeti država nacionalno propagando — kar je tudi upravičeno — potem naj podpre stremjenja privatnikov, ki so izdali težke tisočake za take aparate in jih naj ne kaznuje s taksami za njih patriotizem.

zdržali proti nam.« Neposredno cika ta izjava na skorajšnje volitve. Bivši poštni minister dr. Kaludjerčić pa je te dni na sestanku v Pazariću govoril med drugim tudi o volitvah ter je izjavil: »Letos ne bo volitev. Sedanja narodna skupščina bo izglasovala še en proračun. Nato bo šele govora o volitvah.«

Iz takihle izjav naj si potem narod ustvari jasno podobo. Čemu je neki treba vršiti vse tako »nejasno« in »zavito v rože«?

Sklad za podpiranje delavcev

Minister za socialno politiko in narodno zdravje Cvetković je podpisal v kabinetu glavnega direktorja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zarebu pravilnik o ustanovitvi in uporabi sklada za podpiranje delavcev v onemoglosti in starosti.

Po tem pravilniku se ustanavlja pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu sklad za podpiranje delavcev, ki niso mogli doseči pravice do invalidske ali starostne rente, ker se je odlagala izvedba starostnega zavarovanja

delavcev, kar bi se morlo zgoditi do leta 1925., a se je zgodilo šele lani septembra. Od predpisanega prispevka za starostno zavarovanje se bo za ta sklad v prvih petih poslovnih letih izločilo po 6 odstotkov na leto, v naslednjih petih poslovnih letih po 4 odstotke, v nadaljnjih petih poslovnih letih pa po 2 odstotka. Skupna vsota za ta sklad bo znašala okrog 60 milijonov dinarjev. Od te vsote se bo izločilo okrog 10 milijonov za zdravljenje članov, ki so onemogli in so izgnani pravico do zdravljenja v bolnišnici

Previsoke cene modre galice

Ze vrsto let tarejo naše vinogradnike vsakovrstne težave. Slabe letine zaradi neugodnega vremena in bolezni, predvsem peronospora, in zraven še trošarina in druge davščine so hude zadeve, ki čedalje bolj manjšajo dobičkanost vinogradništva. Izmed trtnih bolezni je peronospora tista, proti kateri se vinogradnik mora boriti, če hoče pridelati vino. Zato si mora vsako leto nabavljati modro galico za škropljenje.

Kakor vsako leto, tudi letos muči ta skrb vinogradnike, kako bodo ob slabih dohodkih premagali visoko ceno modri galice, ki stane okoli 6.10 dinarja za kilogram, ako si je nabaviš 100 kilogramov. Tako so izjavile tvornice na vprašanja vinogradnikov. Take cene vinogradnik, ki često ne prodaja vina niti po 4 dinarje za liter, ne zmore.

Ker živi pri nas v Sloveniji in pač tudi v drugih vinorodnih krajih države mnogo ljudi le od dohodkov vinogradništva, bo morala država priskočiti na pomoč in posredovati znižanje cen galice. Najprej bi moral biti cenejši baker, ki se potrebuje pri izdelovanju galice, saj bakra se pridobiva v Jugoslaviji dovolj, nato pa naj se onemogoči tvornicam, da bi izrabljale vinogradniško stisko. V kmetijski državi smo in gre, da bi se delal ogromen dobiček na račun siromašnih vinogradnikov. Pravijo, da bi smela znašati cena modre galice le 4.50 din. Pri tej ceni bi prišel vinogradnik kolikor toliko na svoj račun, a tudi industrija bi še zmerom imela dobiček. Položaj je takšen, da bi se moralo nekaj storiti.

Denarni promet z Avstrijo

Potnik sme vzeti iz Avstrije v tujino le v drobižu do 20 šilingov ali pa do 13.33 nemške marke in poleg tega tuja plačilna sredstva (z izjemo zlatnikov) do vrednosti 30 šilingov ali 20 mark, vendar samo enkrat v mesecu. V izvenavstrijski del velike Nemčije za taka potovanja ne obstoje več nikake denarne omejitve. Iz tujine sme potnik prinesiti v Avstrijo le v drobižu do 45 šilingov ali do 30 mark v teku meseca. Vnos tujih plačilnih sredstev ni omejen, kolikor je njihov prihod v Avstrijo po veljavnih davčnih predpisih za Nemčijo dovoljen. Za obmejno prebivalstvo je važno tole: Iz Avstrije sme odnesti obmejni prebivalec izključno drobiž do zneska 10 šilingov ali pa 6.67 mark pri vsakem prekoračenju meje. Iz Avstrije v ostale dele Nemčije ni omejitev. Iz tujine v Avstrijo sme obmejni prebivalec prav tako vzeti le drobiž do zneska 10 šilingov ali pa 6.67 marke pri vsakem prestopu meje. Iz izvenavstrijskega dela Nemčije se sme vzeti v Avstrijo v bankovcih ali drobižu do 20 šilingov ali 20 mark pri vsakem prestopu meje. To velja za vse osebe brez razlike starosti. Dosedanja omejitev na osebe, starejše od 14 let, je razveljavljena. Opozarjamo, da zadevna nemška naredba svari pred tem, da bi kdo te dovoljene zneske izkoriščal za to, da bi prenašal v obrobih večje zneske iz Avstrije.

Če bi hotel...

Če bi hotel človek prečitati vse časopise, ki izidejo po vsem svetu v teku enega samega dne, bi moral razumeti vse jezike sveta, časovno pa bi za ta opravke rabil 25.000 ur, pri čemer inseratni deli niti niso vključeni.

panogi zavarovanja. Podpore iz tega sklada za onemoglost in starost se bodo določale po zavarovanem zaslužku zavarovanega člana v zadnjih treh koledarskih letih pred letom, v katerem je bila vložena prijava za podporo. Mesečna podpora bo znašala 60 do 200 dinarjev. Osebe, ki izpolnjujejo pogoje pravilnika, se morajo prijaviti okrožnim uradom, na katerih ozemlju žive, in sicer najkasneje do 1. julija, ostali pa v roku enega leta od dneva od katerega izpolnjujejo pogoje. Podpore bodo pričeli dajati letos 1. decembra.

Tedensko zrcalo

„Slovenski dom“ in Hitler

Za film, ki ga pripravljajo v Nemčiji in v katerem bo nastopal Hitler sam, se »Slovenski dom« takole navdušuje: »Občinstvo bo imelo najprej priliko videti krasoto in čas majhne avstrijske ize, preprosto družino, neobgljenega otročička, ki poskuša svoje prve korake in vzbuja veselo začudenje svoje mamice nad zgodnjo razumnostjo.

Potem pride žalostna slika nesrečne žrtve pravice: zaradi zločina, ki ga ni izvršil, mora zapustiti domovino. Tavanje bednega mladeniča po nemških cestah. ki vodijo po prostornih bavarskih planjavah, krasni, žareči sončni zahodi, ki vzbujajo v zapuščenih duši strahovite načrte za bodočnost, za srečnejšo bodočnost svojo in vsega naroda.

Nato sledi prvi boji za oblast v Monakovem, »slamnaty mož« Hindenburgove vojaške vlade, vedno večje navdušenje množic. Iz navadnega mamila za ljudstvo se izcimi vedno bolj se uveljavljajoča krepka postava, ki vedno trdnjeje in samo zavestneje stoji na svojih nogah, dokler ne postane edini mogočni vodja velikega naroda.

Tudi pripravljanje je izredno stvar, ki jo ima Hitler na pravi da se v prihodnosti v celotni Evropi razširi in da se v prihodnosti v celotni Evropi razširi in da se v prihodnosti v celotni Evropi razširi.

Po občinskih volitvah

Iz »Kmetijskega lista« posnemamo naslednje tolmačenje občinskih volitev: »Sloga in skupnost slovenskega naprednega in nacionalnega človeka, ki se je v elementarni sili pokazala pri poslednjih občinskih volitvah, je vsem nedvomna priča, kje stoji danes slovenska vas in kaj ona predstavlja. Plod je premišljene dela naših kulturnih, socialnih in nacionalnih organizacij ter vztrajne in nepopustljive borbe zadnjih let. — Ta sloga, skupnost in enotnost na naši vasi, na deželi terja brezpogojno od vseh, da ji sledijo in da jo upoštevajo. Zlasti ji morajo slediti naša mesta, ki se le predrada zgubljajo v raznih osebnih prepričanjih, ki nikomur nič ne koristijo. Kdor ne vidi skupnega ideala, skupnih teženj in skupnih ciljev, ki jih vsak čas manifestira naša vas in ki jih je tako bojevitost rodila pri zadnjih občinskih volitvah, ta ni njen prijatelj, temveč sovražnik. Ta val narodne fronte ne bo pred nikomur popustil. Saj je v njej zaplodena vsa naša rast in naše bivanje. Prosto vseh tujih navlak gre nevzdržno naprej in podira pred sabo vse umetno nastavljene plote in ovire.«

Vloga mladine

O vlogi mladine v narodovem življenju piše »Misel in delo« v svoji 2—3 št. med drugim: »Svojevrsna je v narodovem življenju vloga njegove mladine. Pravkar se je zavedela svoje pripadnosti k narodu in skuša odmeriti svoje razmerje do vsega, kar je v narodu velikega ali majhnega; prvič začuti v sebi moč za delo in voljo, da jo uveljavi. Njena sila je sveža, čelo vedro in duh zavzet za dobro, poln vere v moč čiste vesti in dobrega dejanja. To daje mladinskim pokretom tiste dragocene prednosti, ki jim ne nalagajo samo posebnih funkcij v narodovem življenju, marveč jim upravičeno zagotavljajo tudi posebne pravice. Teh pravic in dolžnosti mladine se zaveda in jih spoštuje vsakdo, ki ve, da je samonikla in odločna mladina tisti živi vrelci, iz katerega dotekajo narodu ne samo sveže človeške sile, marveč tudi najplemenitejše pobude in najbolj nepristranske pobude. Idealistični pogled mladine na svet in življenje, razgibanost njenega duševnega iskanja, poštenost in načelnost njene idejne borbe, vse to je gibalna sila, ki jo potrebuje vsak narod in ki jo mora prav oceniti vsakdo, ki mu je do narodovega napredka.«

Odlične vesti iz Španije

»Slovenski gospodar« po svoje takole »rešetarji« dogodke v Španiji: »Franko je zmagal! Boljševikom je bila Španija španska vas; niso je poznali. Stalin je s Frankovo zmago prav zadovoljen, ker bi sicer on sam moral vse te boljševike doma postreljati, tako mu je pa Franko prihranil stroške.«

Neverjetno človekoljubno pisanje. Sicer je pa katoliški general Franko prihranil trud in stroške tudi španski inkviziciji — kaj?!

Avstrijski škofje so se uklonili narodnemu socializmu

»Branik« poroča v št. 9: »Klic skupne nemške krvi je torej zmagal, čeprav je Nemčija versko mešana država, v kateri je velika večina protestantska. In ravno zato je še tem pomembnejše to enotno stališče bivših avstrijskih škofov, ki so se s tem tudi uklonili drugemu principu

Po 20 letih tavanja

Mlada vera za bodočnost . . .

Na veliko soboto pravzaprav še ni vstajenja; toda svetlika se na obzorju: pred vrati stoji angel pravice, da odpre grob.

Po 20 letih tavanja smo Slovenci prišli končno tja, kjer so se postavila nred nas vprašanja biti ali ne biti: Kam smo zašli? Ali je res bila potrebna ta pot? Dvajset dolgih let je bilo torej potrebnih, da se je vino vsaj toliko očistilo, da skozi današnjo motnjavo vendar lahko gledamo v neko določnejšo bodočnost. Bili so časi, ko je obup naroda segal do neba, a zaprt vase ni mogel sprostiti sil, da bi kakor orkan butnil na vse strani, pa podiral ovire, ki so se mu stavile na pot. Obup ni vrhina, najmanj za narod, toda je dostikrat potreben, da razjasni nebo. Ko narod ni mogel nikamor več naprej, se je pogreznil v molk.

Molk je nevaren ljudski instrument, najbolj ve zanj tisti, ki si je na ljudskih hrbtih zgradil svoj grad, iz ljudske kože pa spletel bič za te hrbte. Vsak tiran zre zamišljen preko ploskajoče drhali in ve: Danes sem, jutri me ne bo več. Tista brezoblična masa tamle na drugem bregu s svojim molkom svira mojemu koncu strašen spev.

Dvajset dolgih let! Otroci, ki so leta osemnajstega manifestirali za svobodo, ne vedoč, kaj kriče, so danes odrasel narod. In če je kaj v njih, je gnev na razmere, ko zro na kaos, našo slovensko, jugoslovansko in slovansko lastnost. Medtem, ko rasto ob nas mogočnjaki, proti katerim se zdi naš pritlikavi narod kakor smet, mogočnjaki, ki drže skupaj kakor prsti ene roke, smo se pri nas igrali r a z d o r. Ne izprašuje se mladina zamen: Ali smo manifestirali za tako svobodo? Tako se je izklesal iz vsega č l o v e k, ki je našel s v o j o p o t,

potem, ko je razmere na desnici in levi vrgel s sebe in jih prešel. Da, iz kosa je vstal novi človek, ki so ga razmere vzgajale, a ga NISO VZGOJILE, ali pa vzgojile tako, da je končno la s t n e vzgojitelj vrgel s svojih pleč. Pri metodah, kakršne so se pri nas uvajale na eni kakor drugi strani, ni čudno, da nudi slovenska mladina svojo, lastno pot, in da slovenski narodni voditelji, frakcije, stranke itd. nimajo korenin — so brez mladine. Tisti, ki grme po Sloveniji v imenu »katolicizma«, tisti, ki slepomišijo z »unitarizmom« — prvi kakor drugi imajo morebiti »poka-zati« marsikaj, nimajo pa — mladine. Zakaj mladina je bila za svojo vero in ž njo skoraj še za mladost grozno prevarana!

Krogi, ki dan za dnem izgubljajo in se tega dejstva že zavedajo, postavljajo slovensko mladino v ljudsko-frontaško in bogve še kako »protinardno« in »nenardno« zvezo. Počakajte, ta pesem je za-res že stara tisoč let! Metoda, da se človeka, ki ne trobi v moj rog, proglasi za »komunist«, je pravcato posnemanje metod, ko se je vsakogar, kdor ni trobil v tvoj rog, proglašalo za »punktaša«. V tem in menda samo v tem je tudi menda edinstvo in napredek slovenskega naroda.

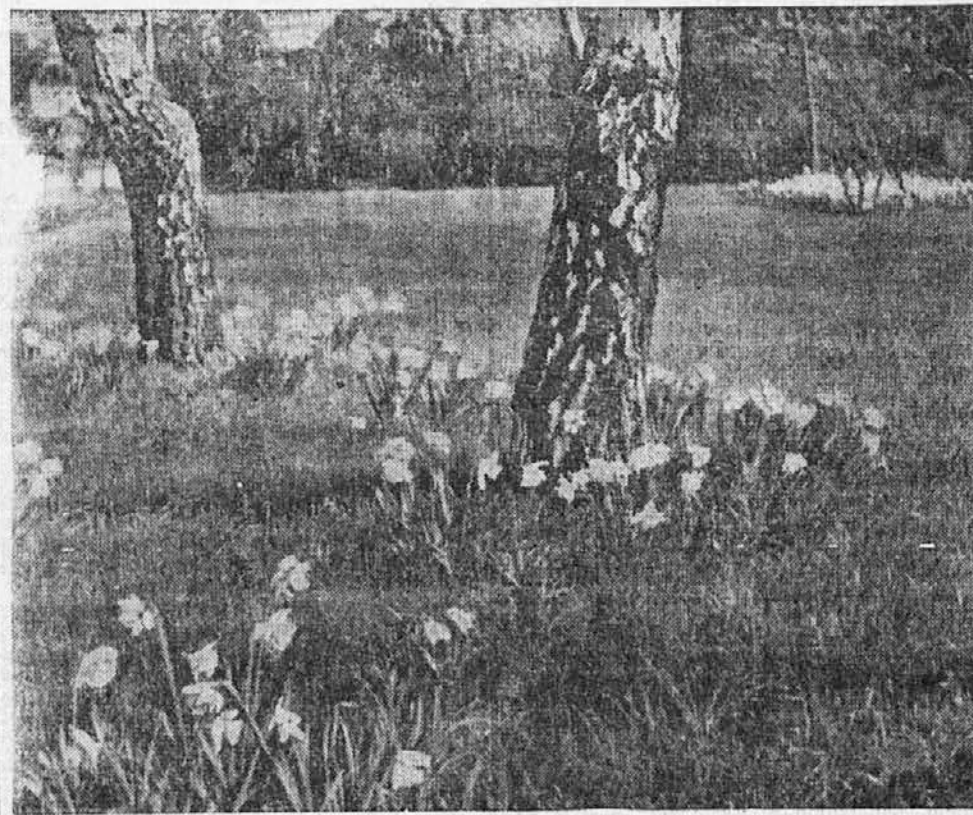
Ne, mladina je slovenska in jugoslovanska in narodna. Žive sokove črpa iz ljudstva — kmeta, čelavca, obrtnika, uradnika — čuteč njegove potrebe se že bori za njega socialno pravdo in za celotno slovensko in jugoslovansko boljše gospodarsko in kulturno bodočnost! To je tisto!

Da, pred vrati stoji angel pravice, slovenska mladina, da odpečati grob, iz katerega naj vstane narod v svojo lepšo bodočnost.

rovana mezda se je od februarja do marca povečala za 0.20 na 23.90 din in je bila pri tem za 1.32 din večja nego v istem mesecu lanskega leta. Skupni dnevni zavarovani zaslužek pa je znašal 244 milijona 206.000 din in je bil za 249.000 din večji nego v lanskem marcu.

Povišanje sodne pristojbine

Z novim finančnim zakonom so sodne pristojbine povišane za 50 odstotkov. To je že drugo povišanje po enem letu. Stranke in odvetniki so smatrali že sedanje pristojbine za previsoke, zato so pričakovali znižanje, ne pa zvišanje.

narodnega socializma, da »se duhovniki ne smejo baviti s politiko, marveč se morajo posvečati le svojim verskim nalogam in da naj katoliške mladinske organizacije pristopijo k državnim mladinskim organizacijam«, kar je napisal isti kardinal Innitzer v svoji poslanici na avstrijske katoličane.

Slava in bik v turnu

Ob izidu narodnih občinskih volitev v Sloveniji in v Brežicah je bil zmagača »Slovenski gospodar« je prišel polagoma iz zadrege in

potom svojega »slavnega rešeta« začel takole tolmačiti občinske volitve: »Zakaj je JNS zmagača v Središču in Brežicah? Ker hočeta Središče in Brežice priti v narodni pregovor namesto Veržaja in Lemberga. Veržej in Lemberg že davno ne zaslužita tega, kar jim ljudje iz starih časov oponašajo. Središče in Brežice pa sedaj zaslužita, zato naj imata to slavo tistih modrijanov, ki so bika v turn vlekli.«

Le tako naprej — to je zelo prikupljiv ton. Toda, kaj bodo dejali občani, je drugo vprašanje.

7 dni

svet. politike

Pretekli teden je bil v znamenju zaključne faze

angleško-italijanskega sporazumevanja, ki daje evropski politiki novo smer. Pogajanja, ki sta jih v zadnjih tednih zelo intenzivno nadaljevala v Rimu zunanji minister grof Ciano in angleški veleposlanik lord Perth, so obrodila dober sad in tako stojimo neposredno pred podpisom novega sporazuma med obema vellesilama. Če je res, kar zatrjujejo nekateri listi, potem sta se Anglija in Italija zedinili v zelo bistvenih vprašanjih njihovih odnošajev. Zanimivo je v teh trditvah, da je Italija baje pripravljena odstopiti Angliji ozemlje okrog jezera Tana, ki je za angleški Sudan in za Nil in Egipt velikega pomena. Kaj je na tem resnice, bo pokazala bodočnost. Neovrgljivo dejstvo je, da v Sredozemskem morju ne bo vojne in tega dejstva se veseli tudi Jugoslavija, ki je preko Jadrana prav tako zainteresirana na mirnem razvoju in dobrem sosestvu z Italijo, s katero nas vežejo prav tako prijateljske vezi kakor z Anglijo.

Velika Nemčija

je doživela dne 10. aprila v nekdanji Avstriji pravi trijumf Hitlerjeve ideologije. Od 4.352.088 volilcev se jih je odzvalo 4.339.155 pri glasovanju in od teh jih je 4.322.266 glasovalo z »da« za združitev Avstrije z Veliko Nemčijo. Celih 99 odstotkov prebivalstva je demantiralo šušnika ter se izjavilo za Hitlerja, eno državo in en narod. V celi Nemčiji, ki je obenem volila tudi novi velikonemški državni zbor, je bilo oddanih 49.326.751 glasov, t. j. 99,55%. Z »da« je glasovalo 48.799.269, kar odgovarja 99,08%. V celi Nemčiji je glasovalo z »ne« le pol milijona ljudi. Novi velikonemški državni zbor, ki se bo predvidoma sestel 20. aprila, na 49. rojstni dan Hitlerja, v starem dunajskem parlamentu, bo štel 813 poslancev. Med njimi je tudi en koroški Slovenec, ki ga je »Völkischer Beobachter« v uradno objavljeni kandidatski listi označil kot »zastopnika koroških Slovencev«. To je Franc Mikula. Volitve so bile za Avstrijce in Nemce tako velik propagandistični napor, da je bil Brückel kot poseben pooblaščenec Hitlerja določil za Avstrijo velikonočne počitnice do 25. aprila. Potem se zopet prične resno delo.

Češkoslovaško notranje vprašanje

je sedaj predmet študija v okviru praške vlade, ki izdeluje napovedani manjšinski statut. Situacija se pa ni bistveno obrnila na bolje, ker Nemci odklanjajo ta statut, v kolikor jim ne bi garantiral popolno teritorialno samoupravo. Podoba je, da se bijeta sedaj dve tezi: Henleynova, ki trdi, da je Češkoslovaška republika narodnostna država (Nationalitätenstaat) in pa oficijelna vladna teza, ki se trdno oklepa principa, da je republika nacionalna država (Nationalstaat) in da manjšine ne morejo zahtevati takih avtonomij, češ, da bi bil to začetek konca v razpadu države. Medtem pa je Hlinka dne 12. t. m. sklical v Ružomberok svoje poslance in senatorje ter deželne poslance, katerim je dejal, da gre borba sedaj proti svojemu višku. Za Slovake — tako je dejal Hlinka — je nastalo sedaj Shakespearovo vprašanje: »biti ali ne biti«. Hlinka je napovedal še ostrejšo borbo za dosego slovaškega cilja: avtonomija, kakor je bila zamišljena in podpisana v pittsburški pogodbi.

Japonsko in Rusijo

ker je evidentno, da je kitajski odpor dobesnjen del ruske pomoči. Japonska je Sovjetsko Rusijo naravnost obtožila tihega zavezništva s Kitajsko in ji je zagrozila s primernimi ukrepi. Neki japonski letalci so na korejski meji predaleč zašli nad sovjetsko ozemlje in je iz tega nastal nov spor. Obe vladi dolžita ena drugo in tako si je težko ustvariti pravo sliko. Podoba pa je, da bi se utegnili še kaj skuhati v kitajskem kotlu. Za Evropejce in Amerikance nevžitno čorbo mešajo pridno Japonci in ruski boljševiki.

Na Daljnem Vzhodu

se operacije ne razvijajo baš tako, kakor si je prvotno zamislil japonski generalni štab. V pokrajini Šantung je bilo vse polno kitajskih protidurcev, ki so prizadejali Japoncem velike izgube. Mestoma so se morali umakniti kitajskemu pritisku. Iz poročil o »kitajskih zmagah« pa se še ne da ničesar konkretnega sklepati. Japonska še ni vrgla niti eno četrtino svojih vojaških sil na Kitajsko, kar je bistvenega pomena za presojo vojaškega položaja. Medtem pa je nastala nova napetost med

Kmetijska opazovalna in poročevalska služba

Organizirajmo obrambo proti ujmam

Zadnji dve leti se je pri nas večina kmetovih pridelkov (zlasti vino, sadje, krompir) slabo obneslo, kar je gospodarstvo spet ponovno obremenilo ter smo se ob nastopu novega leta s strahom spraševali, kaj nam bo prineslo to leto. Upanje v srečno leto je bilo veliko, saj so tudi okoliščine kazale, na to: ozimina je zadovoljiva, trta je dobro dozorela, pa tudi sadno drevje kaže po večini cvetno popje. Izredne vremenske prilike v marcu pa so bile vzrok, da je proti koncu meseca bilo vse v cvetju: ne samo marelice in breskve, temveč tudi češnje, slive in celo hruške. Tudi jablane bodo vsak čas začele, pa trta ponekod poganja že listje. Vse to se zdi površnemu opazovalcu na prvi pogled lepo in zanimivo pojav, da je tako lepo cvetje nastopilo izredno rano, nas pa navdaja z grozo, kako se bo vse to izteklo, posebno te dni, ko je nastala sprememba vremena, ter je toplomer večkrat pod ničlo, ter piha silna severna burja, da se dela celo led na vodi.

Proti temu se žal ne moremo boriti, kakor tudi proti toči ne, pa vsaj ta vzame le manjše okoličice, pač pa nas čakata še dve zelo nevarni ujmi »mraz« ali »slana«, ki nastopa prve dni maja meseca, ter pozneje peronospora in pepel. Pri teh dveh se hočem pomuditi in nekoliko obdelati možnost in potrebo skupne odbrane.

Slana ali »mraz«, ki nastopa prve dni majnika, pa vse do ledenih mož (Pankracij, Servacij in Bonifacij, 12., 13. in 14. maja) je zelo nevarna, ker lahko uniči celo pokrajino. Nastane takrat, ko po mrzlih dnevih z vetrom in dežjem nastane jasna in mirna noč z zelo nizko temperaturo. Se nekoliko topla zemlja povzroča, da nastane močna rosa, ki proti jutru zmrzne, ter ob nastopu solca taja: joči se led uniči nežno staničevje. Med našimi hribi in gozdovi je v obrambo sadnega drevja in vinske trte (obenem tudi druge sadeže) že preiskušeno in dokaj zanesljivo sredstvo kurjenje z rečmi, ki dajo mnogo dima, iz katerega se napravi v višini umetna megla, ki po eni strani odstranjuje tvorbe rose, na drugi strani pa učinek solca, ter tako varuje pred pozebo. Kuriti je treba na mnogih mestih manjše ognje z rožjem, žagovino, listjem, dračjem in drugim, kar je pri roki in daje mnogo dima. Da je uspeh zanesljiv, je potrebno, da kurijo vsi posestniki. Zato je nujno potrebno, da se tako kurjenje organizira, ter naredi obvezno, ob sodelovanju občin, gospodarskih in drugih društev, ter vseh prizadetih posestnikov. Materijal za kurjenje je treba pravočasno pripraviti, pri tem pa uvesti opazovalno in signalno službo, pri kateri naj bi sodelovale meteorološke postaje in drugi znanstveni zavodi, ki naj bi potem telefona in radia obvestile krajevne opazovalnice, katere bi morale biti v vsaki občini, ki bi potem po lastnem opazovanju v slučaju potrebe dale signal (potom strela, zvona, gasilskega roga, ki bi pa moral biti od požarnega alarma znatno drugačen), da bi se začelo kurjenje pravočasno in povsod. Veter, ki med tem pride, seveda zelo zmanjšuje učinek umetne megle, je pa z nastankom vetra tudi nevarnost pozebe znatno manjša, ter pri zelo močnem vetru sploh ne nastopi.

Tako bi z malo dobre volje in truda z malenkostnimi stroški rešili ogromno narodnega premoženja. Letos, ko ni zalog, ter je nastavek dober, bi bilo predvsem važno, če bi na ta način pridelek obvarovali.

Pravtako je pri preprečevanju peronospore in pepela predvsem važen pravilni čas škropljenja in žvepljenja, kot nam to zlasti zadnja leta dokazujejo, zato bi nam tudi tu točna opazovalna služba in obveščanje, kod ga imajo uvedeno v raznih drugih vinorodnih deželah mnogo pomagalo. Morala bi biti sistematska, ob sodelovanju vseh merodajnih faktorjev, takorekoč »službena«. Na primernih centrih po naših gorah naj bi se ustanovile opazovalne postaje z potrebnimi pripomočki. Te bi naj vodili: razni zavodi (vin, šole, upravni trstnici, kmet, ref.), posamezni večji posestniki in praktiki strokovnjaki zlasti bi v tem pomogli upokojenci in drugi ljubitelji, ki bi se v to delo poglavitno in o izsledkih redno poročali centrali, ki bi potem strokovnega časopisa, zlasti pa potem dnevnikov in radia dajali poročila o stanju in nevarnosti okužbe, ter dajale navodila za škropljenje in prašenje. Vse to bi bilo poleg krajevno običajnega načina razglasov nabito tudi na posebnih oglasnih tablah, ki bi jih na primernih krajih postavile v ta namen vinarske, sadjarske in kmetijske druž-

nice ali druge organizacije, tako da bi bila širša javnost o tem vedno pravočasno obveščena.

Točna vremenska opazovanja in drugi zapiski (čas cvetenja, razvoj mladice, zorenje i. t. d.) bi se z pridom uporabljale tudi v korist drugih panog kmetijstva, posebno, ker je znano, da so pri nas vremenske prilike na vsakih 30–50 km bistveno drugačne, tako je n. pr. v Mariboru že čisto drugo razmerje vremena in padavin, kakor v Ljutomerških gorah, ali v Prekmurju, dasi so razdalje pravzaprav zelo male. Zato je ustanovitev takih opazovalnih postaj na večjih mestih nujna gospodarska potreba, ter se v sodbem gospodarstvu ne more pogrešati.

V kolikor se je v prejšnjih letih ta služba že delno vršila, naj se še izpopolni, prosim pa tudi druge, da o stvari izrazijo svoje mnenje in stavijo predloge, ter tako pomorejo k našemu skupnemu napredku.

I. T. V.

Naše tržišče in cene

Živina. Cene so ostale sicer na dosedanjih višini, precej pa je popustilo povpraševanje.

Mariborski živinski sejem. Povprečne cene so bile naslednje: debeli voli kg 4,25 do 5,25 din, poldebili voli 3,75 do 4,25, plemenski voli 4,50 do 5,75, bikji za klanje 3,50 do 4,50, debele krave 4 do 4,80, plemenske krave 4 do 5, krave za klobasarje 2,50 do 3,10, molzne krave 4 do 5, breje krave 3,50 do 4, mlada živina 4,25 do 4,75, teleta 5 do 7 din za kg.

Brežice: voli 5,50, 5 in 4,50 din, telice 5,50, 4,50 in 4 din, krave 4, 3,50 in 2 din, teleta 6 din.

Šmarje pri Jelšah: voli 5–5,50, 4–5 in 3–4 din, telice 4,50–5, 4–4,25 in 3–3,50 din, krave 3,50 do 4, 3 do 3,25 in 2,50 din, teleta 6 in 4 do 5 din.

Črnomelj: voli 6, 5 in 4,50 din, telice 5, 4,50 in 4 din, krave 4, 3,50 in 2,50 din, teleta 6 in 5,75.

Litija: voli 5 din, krave za meso 2 do 3 din, telice za plemo 3 do 4 din.

Žigarski vrh (Blanca): voli 3 do 3,50, junci 3 do 4 din, krave 2,50 do 3,50 din, telice 2 do 4 din.

Dravograd: mlada živina po 5 din, klavna živina 4 do 4,50 din, krave klobasarice 2 do 3 din.

Kranj: voli 6, 5,50 in 5 din, telice 6, 5,50 in 5 din, krave 5,50, 4,50 in 3,50 din, teleta 7,50 in 6,50 din.

Metlika: voli 4,50 do 5, 3,50 do 4,25 din, delovni voli 4 do 5 din, junci 2,75 do 4,25 din, krave 4 do 5 in 2,75 do 3,50 din.

Ptuj: debeli voli 5 do 5,50, poldebili 4,25 do 4,80, plemenski 4 do 4,50, bikji za klanje 4 do 4,70, telice za klanje 4,50 do 5,50, krave debele klavne 3,50 do 4, za klobasarje 2 do 3, plemenske 3,25 do 4,25, mlada živina 3,50 do 4,25, teleta po 6 din.

Svinje. Cene zelo čvrste, a tudi kupčija živahna. Na mariborskem sejmu, ki je bil zelo dobro založen, so se prodajali mladi prašiči 5 do 6 tednov stari po 60 do

stveno drugačne, tako je n. pr. v Mariboru že čisto drugo razmerje vremena in padavin, kakor v Ljutomerških gorah, ali v Prekmurju, dasi so razdalje pravzaprav zelo male. Zato je ustanovitev takih opazovalnih postaj na večjih mestih nujna gospodarska potreba, ter se v sodbem gospodarstvu ne more pogrešati.

V kolikor se je v prejšnjih letih ta služba že delno vršila, naj se še izpopolni, prosim pa tudi druge, da o stvari izrazijo svoje mnenje in stavijo predloge, ter tako pomorejo k našemu skupnemu napredku.

I. T. V.

85 din, 7 do 9 tednov 85 do 120 din, 3 do 4 mesece 135 do 190 din, 5 do 7 mesecev 240 do 380 din, 8 do 10 mesecev 410 do 480 din, eno leto stari 710 do 810 din. Kilogram žive teže 6,50 do 7,75 din, mrtve teže 8,50 do 11,25 din. — V Kranju so bili špeharji po 10 din, pršutarji po 7 do 8,50 din, 7 do 8 tednov stari pujski 170 do 210 din komad. — Na Dolenjskem (Črnomelj) je cena špeharjem po 8 din, pršutarjem po 7 do 8,50 din. — V šmarnskem okraju: špeharji 9 do 11 din, pršutarji 8 do 10 din, v Brežicah špeharji 8,50, pršutarji 7 din.

Kože: Goveje surove od 11 do 14 din, telečje 12 do 15 in svinjske od 8 do 12 din za kilogram.

Poljski in drugi pridelki. Seno 40 do 50, otava do 50, slama do 30 din. Krompir 1 do 1,50, nov italijanski krompir po 6 din; čebula 3 do 4, česen 5 do 8, zelje 1 do 4, kislje zelje 5, kislja repa 2, karfiola 8 do 10 za kg, glavna solata 14 za kg, tuji grah v stročju 14. Jabolka 4 do 8, suhe češnje 10 do 14, orehi luščeni 22 do 24. — Pšenica 1,75 do 2, ječmen 1,50 do 1,75, rž 1,50 do 2, koruza 1,25 do 1,50, ajda 1 do 1,25, fižol 1,50 do 2,50.

Seimi

17. aprila: Dolnja Lendava, Grahovo, Kapela pri Brežicah;
18. aprila: Šmarje pri Jelšah, Sevnica ob Savi;
19. aprila: Vrhnika, Leskovec, Radeče pri Zidanem mostu, Novo mesto;
20. aprila: St. Vid pri Stični, Ziri, St. Ij pod Turjakom;
21. aprila: Brezovo, Nova Cerkev, Poljsnik;
22. aprila: Motnik;
23. aprila: Dobje, Trebeljno, Zagradec, Ptuj;
24. aprila: Sv. Jurij ob južni žel., Guštanj (samo za živino), Mozirje, Zdole pri Brežicah, Planina pri Rakeku, Radovljica, Žužemberk.

Dopiši „Edinosti“

Radeče

Občni zbor Ciril-Methodovega društva. Preteklo nedeljo se je vršilo na Njivkah v gostilni Ljudmile Hmelj v Radečah zborovanje naših Ciril-Methodarjev. Občni zbor je prikazal pestro sliko delovanja nekaterih agilnih odborov in članov. Zborovanje je otvoril predsednik društva g. Anton Polanc, bivši radeški župan, ki se je v lepo zasnovanem govoru spomnil umrlih članov. Predvsem pa je počastil spomin pokojne častne predsednice osrednjega odbora CMD ge. Franje Tavčarjeve, njenih velikih zaslug in dobrot, ki jih je izkazala za društvo. Navzoči zborovalci so počastili njen spomin s trikratnim »Slava!« Enako se je spomnil letos umrle članice ge. Schmidove, soproge bivšega radeškega sodnega predstojnika. Tajniško poročilo je podal g. Robert Premereštein, blagajniški po učiteljica Regina Okorn. Povodom 60-letnice svojega rojstva je trgovec g. Anton Kos daroval društvu 100 din, zakar se mu je predsednik iskreno zahvalil. Sledile so volitve. V odbor so bili izvoljeni: predsednik g. Anton Polanc, podpredsednik g. Anton Kos, tajnik g. Robert Premereštein, blagajničarka gđc. Regina Okorn, namestnica blagajničarke ga. Rozalija Kos. Pregledniki računov gž. Zdravko Kuhar, Ljudmila Hmelj in Kralj.

Za napeljavno vodovoda. V mali vasiči Lok pri Zidanem mostu, ki je širšemu občinstvu morda znana samo po svoji založbi »Umetniški propagandni in seveda samo po imenu, napeljujejo te dni vodovod. Vse ceste, ki peljejo skozi vas, so prekopane. Enako tudi trg. V jarke so položene vodovodne cevi. V najkrajšem času bodo imeli Ločani svoj vodovod, lansko leto na so dobili elektriko. Kje smo zaostali meščani Radečani? Kdaj bomo posnemali loške vaščane? Skrajni čas je, da se prebudimo iz letargičnega spanja in pričnemo s delom. Dovolj je že bilo gostilniških debat. Radečani smo s marsikaterim ozirju zadnji. Kakor v srednjem veku hodijo ženske z vrči ali škafi po vodo k oddaljenim vodnjakom, kar menda nikakor ne dela časti našemu počasi se razvijajočemu mestu.

Burja in stana. Že teden dni imamo pri nas prav hudo burjo, ki je močno ohladila ozračje. Burja je tako mrzla, da prepriha človeka do mozga. Meščani so se jeli zopet oblačiti v zimsko suknjo, katere so že sra-vili v omare. V poslednjem času je padla

Dimica, ki posveča vzgoji sokolske mladine menda ves svoj prosti čas. Igra se bila zelo lepa, vsebovala je zlasti mnogo vzgojnih momentov. Deca se je prav dobro živela v posamezne vloge in jih tudi častno doigrala. Pevske točke je nastudirala režiserjeva pomočnica zelo dobro. Otroci so peli z velikim zanosom, tudi intonacija je bila dobra. Za trud zaslužita oba javno priznanje in pohvalo. Zleteti bi bilo, da bi se otroške igre češče ponavljale, kar bo hvaležno občinstvo z veseljem sprejelo na znanje.

Dol pri Hrašniku

Ni dolgo od tega, ko smo v »Edinosti« št. 5 čitali članek »Klic k potrebi ureditvi Dola«. Ta članek je v živo zadel ter zbudil odločujočo gospodo iz zimskega spanja, da je pričela z delom na naših vaških ulicah. Delo se vrši še bolj v malem obsegu, ker menda merodajni ne morejo od dolgega spanja nikakor spregledati in si še vedno manejo oči. Ni čudno, če nam pravijo okoličani »Dolanci ste zaspani!«

Hrašnik

Za pred kratkim odpotujočim gospodom vikarijem se zdaj jokajo nekatere ženske, pa tudi frajlce. Mi moški pa mu želimo mnogo uspeha!

Sv. Bolfenk pri Središču

Zima se bliža koncu, tako tudi čas občnih zborov raznih organizacij. Preteklo nedeljo je zborovala podružnica Kmetijske družbe, ki je v preteklem letu spet po par letih mirovanja prešla v živo delovanje, ker so se zlasti mlajši gospodarji začeli zanimati za gospodarske organizacije in pristopili kot novi člani ter v njej začeli delovati za naše skupne koristi. Za bodoča tri leta je bilo izvoljeno sledeče vodstvo podružnice: Joško Tomažič iz Vitana, načelnik; Andrej Novak iz Vodranec, njegov namestnik; Franc Munda iz Vodranec, tajnik; Anton Topolovec iz Jastrebec, blagajnik; odborniki pa: Franc Mlinarič iz Vitana, Ivan Sešek iz Koga in Franc Rizman iz Lačavsi. Člani imajo od podružnice na razpolago sledeče orodje: trijer, travniško brano in drevesno škroplilnico. Bomo pa inventar še povečali, zato vabimo k sodelovanju vse kmetovalce po geslu: kmet pomaga si sam in Bog ti bo pomagal!

Vitanje

Prostovoljna gasilska četa vabi vse prijatelje in znanke k vprizoritvi veseligre v treh dejanjih »Dve nevesti« od Cvetka Golarja, ki se vrši na velikonočni ponedeljek, dne 18. t. m. ob pol 3. uri v bolfenski šoli. Zvečer istega dne se pa vrši v prostorih Rau družabni večer. Kdor se želi za praznike prijetno in poceni razvedriti, naj pride! — Na pomoč!

Rogaška Slatina

Župančičev večer. »Običaj je pri nas Slovencih, da se naših pesnikov navadno spominimo in jih slavimo, ko so že davno mrtvi, le pri Župančiču je izjema,« tako je otvoril g. predsednik JS in CMD prošlo soboto proslavo 60-letnice slov. največjega še živečega pesnika. Proslava je bila odlično obiskana in tudi sicer je vsestransko uspeša. Počutili smo se ob globoko občutenih recitacijah, ob globoki pesnikovi besedi kakor ena družina. Bil je lep večer, ki nas je duhovno povezal in ob današnjih težkih časih, ko nam je na severni meji usoda postavila neprijetno sosesčino, prava manifestacija slovenske in jugoslovanske misli. Z navdušenjem je bil sprejet predlog, da se odpošlje g. jubilantu pozdravno pismo.

Občni zbor Jadranske Straže in Ciril-Methodove družbe. Občna zbor oba narodnih organizacij sta se vršila pretekli teden pri »Pošti«. Pozornost je vzbudilo poročilo o manjšinskem problemu, ki ga je podala tajnica CMD gđc. Milica Glinšekova. Ob poročilu smo se resno zamislili. — Sosedstvo velike Nemčije je močno odjeknilo tudi pri nas in s skrbjo se vprašujemo, kaj bo z našim ubogim narodom na Koroskem. Na našo narodno manjšino pod Italijo itak zremc z obupom, ko ne vidimo nikjer in nikoder kakoga izboljšanja. Živimo razglablajoč v neznozne razmere, v naše duše lega skrb, in vprašujemo se s pesnikom (O. Župančičem): »O, kaj bo z Vami, Vi mešniki Stirije, Celovca, Maribor, Gorica, Trst?« In v pesmi »Bolnik«: »Kot gora, Korotan, si mi težak, Gorica, žgeš me!« Da, ali bo kdaj zasitilo vsemu slovenskemu narodu popolno sence svobode?

Svetovalec

„Edinosti“

A. B. iz Šp. V privatno zamljišče ne more cestni odbor poseči, ne da bi za to dal primerno odškodnino. Če zamljišče odbor rabi, ga bo moral razlastiti, ga lastnik nobej prostovoljno prepustiti. Otvoriti pa je treba, ali ni morda tamkaj še cestni svet, ne pa privaten. Prav tako mora odbor pridobiti potreben svet za odlaganje gramoza.

Odrežite in priložite vprašanju

Svetovalec

„Edinosti“

odgovarja samo na vprašanja,

ki jim je priložen ta odrezek!

„EDINOST“ 16. aprila 1938

Kulturna obzornja

Mariborsko gledališče — branik slovenske kulture

Razgovor z g. upravnikom dr. Radovanom Brenčičem

Važnost slovenskih kulturnih ustanov v Mariboru je po zadnjih zunanepolitičnih dogodkih visoko narasla. Posebno mariborsko gledališče je s sosedstvom ne le politično, ampak tudi kulturno ekspanzivnega naroda pridobilo na narodnostnem pomenu. Treba je, da se mariborska javnost teh novih prilik v polni meri zavzame in kolikor je sploh mogoče podpre vsa stremjenja, ki gredo za tem, da bi moglo mariborsko gledališče zadovoljivo vršiti svoje veliko poslanstvo na severni meji. Čas je, da prodre prepričanje o važnosti mariborskega gledališča med najširše narodne sloje. Napotil sem se torej k g. upravniku, da mu iz teh vidikov stavi nekaj vprašanj. G. dr. Brenčič me je prijazno sprejel in kmalu sva prišla v prijeten in domač razgovor. Začel sem kar pri osnovah:

»Prvi pogoj za uspešen razvoj vsakega podjetja je njegova gospodarska podlaga. Ali ima mariborsko gledališče to gospodarsko podlago za vršitev svojih važnih nalog? Ali je pričakovati, da se bodo dotacije dvignile?«

G. upravnik mi je postregel s številkami, ki so sicer deloma že znane, a jih je treba vedno znova in znova ponavljati, da jih ne izgubimo iz spomina: »Razen treh centralnih gledališč z milijonskimi dotacijami imamo v naši državi še štiri oblastna. To je Skopje s 595.000, Osijek s 549.000, Sarajevo s 558.000 in Maribor s 300.000 državnih podpor. Kakor se vidi ima Maribor le nekaj več kakor polovico vsakega izmed ostalih oblastnih gledališč. Ko so leta 1927 znižali državne dotacije od 45 na 15 milijonov so združili osješko in novosadsko ter sarajevsko in splitsko gledališče. Le skopljansko in mariborsko gledališče sta po dolgih debatah ostali samostojni pač zaradi narodnostnega pomena obeh perifernih kulturnih zavodov. Kolikor se da soditi po dotaciji so v Beogradu višje cenili narodnostni pomen skopljanskega kakor mariborskega gledališča. Letos je prosvetni minister stavil predlog, da se dvigne dotacija za mariborsko gledališče na 500.000, a finančni minister tega ni odobril. Morda imamo drugo leto več sreče, posebno če bodo naši poslanci in senatorji pomagali.«

»Kakšna je »struktura« mariborskih abonementov? Iz kakšnega sloja jih je največ? Iz kakšnega najmanj? Kako je z Nemci?«

»Največ je seveda uradništva, posebno učiteljev je mnogo. Trgovcev in sploh pridobitnih slojev je zelo malo (!). Mariborski Nemci so v gledališču še vedno izjema. Na galeriji imamo tudi precej delavcev, posebno železničarji hodijo radi v gledališče.«

»Ali se ne bi dalo pritegniti mariborsko delavstvo še bolj? Letošnja edina delavska predstava je vse skozi uspela. Morda bi se dal za prihodnje leto doseči celo delavski abonma?«

»Delavstvo prihaja pač le k prestavam, ki so mu tudi snovno bolj blizu. Od tod tudi veliki uspeh »Bele boleznine«. Kar pa se tiče delavskega abonmana bi bil pripravljen, da bi šel zanje s cenami še bolj navzdol. Lepo bi bilo, če bi nam to uspelo!«

»Zdaj pa nekaj o obisku in repertoarju! Katera predstava je letos najbolj uspela? Kaj nas v bližnjem času še čaka?«

»V splošnem letos ne moremo tožiti nad obiskom. Posebno v začetku je bil tak kakor že osem let ne. Finančno je imela letos največji uspehi med dramami »Pešem s ceste«, pa seveda »Glembajevci«. Tudi »Cvrček« je dobro polnil gledališče in blagajno. Pač pa se nič kaj novega obnesti otroške predstave. Zdi se, da čutimo konkurenco lutkovnega gledališča, ki je cenejše. Med operetami je imela pri publiku letos največji uspeh »Pod to goro zeleno«, uspehi, ki se da meriti samo še z uspehom »Grofice Marice«. Kaj še pride? Za Veliko noč »Slehernik«, pozneje opera »Dafnbor« ter pred koncem sezone še dve drami. Rad bi, da bi bila vsaj ena med njimi slovenska, pa se še nismo odločili za komad. Za češko-slovaški državni praznik v jeseni pa bomo postavili najbrž Čapkovo »Matko«, ki bi je bilo škoda za konec sezone. Razen tega bomo praznovali drugo leto 20letnico slovenskega gledališča v Mariboru.

»In osebje? Ali je pričakovati kakih izprememb?«

»Doslej še ni nič gotovega. Samo razgovori in pogajanja. Vendar je upati, da pride do važnih in pomembnih pridobitev.«

Nato je razgovor manesel še na morebitno ožvitev gledališkega lista, ki bi bil priložen programu in bi na dvojnem listu seznanil gledalca z vsebino in avtorjem vsakega komada. S tem bi se poglobilo razumevanje in z njim tudi ljubezen do gledališča. Bilo je že pozno, ko sem se poslovil z najlepšimi nadamj za mariborsko gledališče.

Kulturni drobiž

Triumf Čapkov »Bele Boleznine« v Londonu. Čapkova sodobna pacifistična drama, ki je dobila v angleškem prevodu novo ime »Moč in slava« je doživela v Londonu nenavaden uspeh, čeprav se je s tem, da je igral maršala in dr. Galena isti igralec izgubil močan dramski efekt v sceni med dr. Galenom in maršalom, ki sta morala govoriti po telefonu. Največji angleški listi: »Times«, »Daily Telegraph« in »Daily Mail« so polni laskavih priznanj za češkega dramatika.

»Mladost Gorkega« bodo snemali v Rusiji. Alojza Peškova v tem filmu poznejšega Gorkega bo igral 13 letni dijak 32. moskovske šole Alojša Larski.

»Prisegamo« je avijatičen film ruske produkcije, ki ga z velikim uspehom igrajo te dni v Pragi. V filmu je govor o obrambi države.

Mariborska kulturna kronika

Cankar: Lepa Vida. Uprizorili dijaki klasične gimnazije, režiral gledališki igralec in režiser Kosič. Studentom je Cankarjeva »Lepa Vida« že od nekdaj pri srcu, ne le zato, ker jim je okoliže tako blizu, ampak pred vsem zato, ker jim odgovarja tisto sanjavo, mladostno erotično vzdusje, ki ga diha ta Cankarjeva visoka pesem hrepenenja. Cankar sam je dobro vedel, da »Lepa Vida« nima dramskih momentov, odmaknjena v abstraktni svet mladostnih sanj in hrepenenja je daleč od aktualnih in realnih problemov, ki jih obravnavajo druge Cankarjeve drame. Rekel sem že: mladina je že od nekdaj rada jemala »Lepo Vido« v svoj diletantski repertoar, vendar pa moram priznati, da sem se nemalo začudil, ko sem videl, da je ostala mladina tej svoji tradiciji svesta, saj se je življenje danes od »Lepa Vide« še bolj oddaljilo... »Lepa Vida« je na odru še vedno neresen morda neresljiv problem: kako narediti iz teh sanjajočih in hrepenječih senc žive ljudi iz mesa in krvi! Mogoči sta dve poti: podčrtati realno okolje in zabrisati preveč lirične in sanjske poteze, ali pa se odreči dramskim momentom popolnoma postaviti stvar na oder kot uprizorjeno pesem. Režiser Kosič je volil nekako srednjo pot. Igralci so pokazali mnogo resnega stremjenja, ki zasluži vse priznanje. Izgovor, ki je tu prav posebno važen, bi mogel biti še boljši. Priznam pa, da je štajercu prav posebno težak. Ozki in široki vokali in intonacija, ki daje Cankarjevemu tekstu tisto posebno melodijo, zahtevajo za nevajeno uho ogromen trud in vajo. — Sicer pa nam je dal večer mnogo, česar bi morda ne doživeli, če bi sami brali. In tudi to je velik uspeh!

V Ljudski univerzi sta predavala pretekli teden prof. St. Bunc o slovenskem pravopisu in dr. T. e k l i č o Prešernu in Kranjčeviću. Obe predavanji je obiskalo mnogo mladine.

PREJELI SMO

Časopis za zgodovino in narodopisje. Letnik XXXIII., snopič 1. Iz zanimive vsebine omenjamo: razpravo Fr. Baša »Doneski k zgodovini Gornjegrajskega«, ki črpa iz arhivalij, katere je dobil BAM iz arhiva gornjegrajske gosposčine in gornjegrajskega okrajnega sodišča. Članek dr. A. Breznika »Iz zgodovine slovenskih slovarjev razpravlja o virih, iz katerih so črpali svoj besedni zaklad v svojih slovarjih Pohlin, Gutschmann in Murko. Med izvestji poročajo: Saria o »Noriškem vojaku« v Celju, Schmid oziroma Hofmann o zloglenih ostankih v rimskih najdbah iz Poetovija, Smodič o rimski kameji iz Poetovija, Mravljak o sodni upravi v Dravogradu, Baš o radenski tlaki v letih 1806—1815, in J. A. G. o mnenju, da je ruska žena mazohistično razpoložena in o kritičnih dnevih pred Falbom. V slovtvu so posebno zanimive Baševe Korekture h Kreftovemu zgodovinskemu uvodu v »Veliko puntarijo«, Glaserjeva kritika obeh zadnjih Prijateljevih razprav iz stališča obmejnega teritorija, ter poročila o Kranjčevići zgodovini »Med Napoleonom in Leninom« (Stupan), Zdrženem zborniku (Baš), o »Dobrovoljcih kladivarjih Jugoslavije«, o Nahtigalovih »Staroslovanskih študijah« (Bunc) in še o mnogih zgodovinskih in narodopisnih aktualnostih. Tudi za nestrokovnjaka je v tej številki posebno zanimiva priloga, ki obravnava arhivalije iz predprejate dobe. Časopis, ki ga že trideset let izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru je izraz in dokaz resnega znanstvenega stremjenja z evropsko višino.

Misel in delo. Leto IV., št. 2—3. Vsebine te naše edine zgolj publicistične revije je sledeča: Uvodnik o mladini, Melik: Nemški mir in naš položaj, Zalokar: Biologija v nacionalni politiki, Vrčon: Režim in diplomacija, Obzorik z doneski Vprašanje kulturne sinteze (Borko), Finis Avstrie (Vrčon) Notranjepolitični pregled (-bv-), Nemštvo včeraj in danes (Glavič), Posebna vrsta cenzure (Z), Kritična razgibanost povsod (Z), Srbsko hrvaška knjiga in Slovenci (Borko), Kočljiv a važen del naše tiskane besede (Z), J. n. a. d. Jadran (S), Francoski radikali in današnja politična kriza (Rr) Umiranje Livoncev in livonščine. Številko zaključujejo Poročila o nekaterih aktualnih delih in Drobetine.

Kmečka žena. Leto II. št. 4. V aprilski številki tega strokovnega lista za kmečko gospodinjstvo in glasila ženske Kmečke zveze in Zveze absolventk kmetijsko-gospodinskih šol beremo razne pesmi, ki so jih prispevali Neubauer, Brenčič in Trancka; članke: Kmečka mati in njen dom (Tanjšek), Slep ali pametna ljubezen (Anka), Ob mejah in zidovih (L. Fatur), Kako živi preprosto deklet na japonskem, O štajerski kokoši (ing. Kodrič), Kako krmimo mlade piščance (Šuštarčič) in slične nasvete ter tudi nekaj leposlovja v prozi.

Naši samorodničarji pred sodnikom

Samorodnice, to najhujše zlo v našem toliko »ogroženem« vinarstvu, so divje ameriške trte ali križanke divjih ameriških tri med seboj, ki jih imenujemo ameriko-amerikanke, ali pa križanke takih divjih tri s kako evropsko (zlahitno) vinsko trto, ki jih imenujemo franko-amerikanke. Kri »divjaka« pri vseh prevladuje, zato so njih proizvodi slabi in povrh zdravju včasih hudo škodljivi.

Najbolj razvita samorodnica pri nas je tako zvana šmarnica, ki jo je vzgojil in spravil v promet neki Wasserzieher že leta 1869, z imenom noah (izg.: noč), kakor jo mednarodno pravilno imenujemo. Šmarnica — tako je to goriško zel krstil in po naših krajih najbolj vneto razširil drugače ugledni mož, narodni gospodar in politik, tedanjí notar dr. Ivan Geršak v Ormožu (1838 do 1911) — rodi belo grozdje, kakor med drugim tudi elvira in taylor, ponekod še vedno razširjena samorodnica delavare pa navadno prav prikupljivo rdečkasto grozdje. Črni vrst samorodnice je več ko belih in so pri nas najbolj znane izabela, york madeira, othello, huntington, jacquez, klinton, v poslednjih letih tudi neke Oberlinove križanke »riparia X gamay« in še druge.

Vinarje, pa tudi vinske obrtnike, ki samorodnice gojijo, odnosno zagovarjajo in njih proizvode dajejo v promet, imenujemo na kratko samorodničarje ki jih pri nas ni baš tako malo.

Naš vinski zakon prepoveduje promet in prodajanje samorodnih proizvodov in njih mešanice z zlahitnim vinom ali sadjevcem čeprav z ustrežajočo označbo. Ne priznava imi niti imena »vino«. Samorodna pijača ne sme v nikakršni obliki v promet, ne niti nadaljnji proizvodi, n. pr. kakšno iz nje napravljeno specialno vino, kis in prekan (destilat, žganje). Prodaja grozdja samorodnic za zobanje

je zaenkrat še dopuščena, ne pa za predelavo v pijačo.

Izgovor, da kakšna pijača izabele sme v promet, ker je »od cepilene trte«, ne drži. Tudi »cepilena samorodnica« rodi vsekdar le samorodno grozdje in naposled prav takšno pijačo, ko necepljena samorodnica. Tu odloča kakovost cepiča, ne kakovost podlage. Trsje šmarnice je ponekod v Jugoslaviji obdavneno, trsje drugih samorodnic pa ne, iz tega tu pa tam sklepajo, da je obdavnena šmarnica svobodna, drugod pa, da velja za brana samo za obdavneno šmarnico. Oboje je zmotno: nikakršne samorodni pridelek ne sme v promet! Ne obdavnitev, marveč izkrcitev teh nesrečnih samorodnic je nujno potrebno!

Naš vinski zakon (§ 12.) s pravilnikom (čl. 32.) ureja vprašanje samorodnic in samorodničarjev. Kazni za take kršitve so precej stroge, določata pa jih v glavnem §§ 26. in 28. vinskega zakona. Kazniv ni samo prodajalec, temveč tudi kupec samorodnega proizvoda v katerikoli količini in kakršnikoli mešanici z zlahitnim vinom ali sadjevcem itd.

Največji delež od več sto kršitev zakona o vinu iz poslednjih let v Dravski banovini imajo vprav naši samorodničarji. Ako bi kletarsko nadzorstvo zajelo vsaj večino takih kršitev, bi se število prestopkov, ki so jih že obravnavala redna sodišča, naimani postotilo.

Tu navajamo, kako se je godilo nekim našim trdovratnim samorodničarjem pred sodnikom. Imena obdolženecv so tu izmišljena stvarne navedbe pa so resnične, seveda samo v izveščku iz zadevnih sodb, ki so bile prišle pisnu v roke za njegove pogodbene službe po zakonu o vinu. Obsojenci so vinski ovrtniki, razni ljudje s kmetov, med njimi tudi sodobni vinski tihotapci.

I. Obdolženec Izabelar je točil samo-

rodno izabelo. Kazen: Razen plačila vseh stroškov še 120 din denarne kazni, 100 din povprečnine, zaplomba in uničenje proizvoda z izlitiem. Razlogi: Obdolženec se zagovarja, da ni vedel, da je to izabela, ker da je naročil in zahteval pri vinarju pravo vino. Po zakonu o vinu je irelevantno (brezpomembno), da li je obdolženec vedel ali ne, da toči izabelo, ker zakon v tem primeru statuta (postavlja, ustanavlja) že samo dejanje izabele v promet kot krivdo brez ozira na to, da li je to točilec vedel ali ne, kakšno vino prodaja. Olašilna je okolnost, da je bila kupljena mala količina in od le-te še malo potočeno.

II. Obdolženec Vračnik je prodajal in dajal v promet šmarnico v odplačilo za gnoj in opravljena dela. Kazen: Razen plačila stroškov še 300 din denarne kazni, 100 din povprečnine, zaplomba in uničenje proizvoda z izlitiem. Razlogi (za milejšo kazen): Obdolženec prizna, da je prodajal in za dobavljeni gnoj ali opravljena dela dajal, torej dajal v promet svojo šmarnico, češ, da mu je to dovolilo pristojno občinsko oblastvo. Obdolženec sicer ni dokazal, da bi mu kaj takega dovolilo občinsko oblastvo, ki mora naposled prav tako kot obdolženec čuvati in spoštovati zakonite predpise; pač pa je ugotovljeno, da je občinsko oblastvo toplo priporočilo prošnjo obdolženca na bansko upravo v Ljubljani za dovoljenje točenja lastne šmarnice. (Občina je ravnila na vsak način krivo, protizakonito. — Opomba pisca.)

III. Obdolženka Dobrota je nesla proizvod izabele v mesto z namenom, da ga daruje svojemu stricu za razne dobrote, čimer je spravljala v promet samorodno pijačo. Kazen: Razen plačila stroškov še 100 din denarne kazni, zaplomba in uničenje proizvoda z izlitiem. Razlogi: Sodišče smatra dejanje, ki vsebuje vse zakonite znake prestopka § 12. zakona o vinu, za dokazano.

IV. Obdolženec Menjač je točil samorodni proizvod, nekaj za denar, nekaj za-

stonj, 350 litrov pa v zameno za živila. Kazen: 200 din denarne kazni. Razlogi (za milejšo kazen): Olašilno je delno priznanje in gospodarska tiska.

V. Obdolženka Usluga je dala v promet približno 30 litrov samorodne pijače. Kazen: 200 din denarne kazni in 100 din povprečnine. Razlogi: Obdolženka priznava, da je dala sosedu za težaška dela 20 litrov samorodne pijače, drugim pa 2 litra namesto plačila za kopanje vrta, zopet drugim po 3 litre za krompir. Obdolženka trdi, da ji ni bilo znano, da ne sme dajati pijače samorodnic za odsluženo delo, odnosno da ne sme takšnega proizvoda zamenjati za druge reči. Ta zagovor pa ne drži, ker je po mnenju sodišča dajanje oporečnega proizvoda namesto plačila zaslužka v gotovini in zamenjava takega pridelka za druge predmete prav tako dajanje v promet, kakor razpečevanje proizvoda za gotovino.

VI. Obdolženec Zaletel je dal Koliharju 20 litrov in Klobasi 6 litrov mešanice šmarnice in izabele za koline. Kazen: Razen plačila stroškov še 120 din denarne kazni, zaplomba in uničenje zaloge z izlitiem. Razlogi: Obdolženec priznava dejanje, zanika pa krivdo, češ, da dajanje šmarnice in izabele delavcem za nagrado ni kaznivo po zakonu o vinu. Sodišče pa smatra, da je kaznivo po § 12. zakona o vinu vsako dajanje v promet prepovedanega proizvoda, pa četudi brezplačno, kot darilo, nagrado ali za katerokoli uslugo, ker zakon tozadevno ne pozna nobene izjeme. Dasi se obdolženec ni moglo dokazati, da bi bil on svoj pridelek, to je mešanico šmarnice in izabele prodajal, je vendar kaznivo že to, kar sam priznava, da je dal vinarjem oporečni proizvod za koline. Tega ni mogoče smatrati kot domačo uporabo.

VII. Obdolženka Zmota je dajala v promet izabelo. Kazen: 1000 din denarne kazni, 200 din povprečnine, zaplomba in uničenje vse zaloge z izlitiem. Razlogi: Obdolženka je prodajala (točila) in imela v za-

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 17. aprila. 9 Čas, spored. 9.05 Kvartet pozavn. 9.45 Verski govor (g. prior Valerijan Učak). 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve. 11 Otroška ura (vodi ga. Mara Grošljeva). 11.30 Koncert: Sodeluje g. Jože Gostič, tenorist zagrebske opere in Radijski orkester. 13 Napovedi. 13.20 Saint Saens: Simfonija v c-molu, za orkester, orgle in 2 klavirja (plošče). 16 Cerkevni pevski zbor šentpeterske cerkve v Ljubljani. 16.45 Sramli igrajo (plošče). 17.15 Koncert vojaške godbe. 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Djakovo in okolica (dr. M. Belič). 19.50 Slovenski vokalni kvintet. 20.30 V. Parma: Ksenija, opera (plošče). 21.15 Operetni zvoki (Radijski orkester). 22 Napovedi, poročila. 22.15 Velikonočna oddaja za izseljence.

Ponedeljek, 18. aprila. 9 Čas, spored. 9.05 Vesel pozdrav (plošče). 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45 Verski govor (g. dr. Gvido Rant). 10 Mandolinistični kvintet: Odmevi z Jadrana. 11 Otroška ura (gđc. Manica Komanova). 11.30 Vesel koncert Radijskega orkestra. 13 Napovedi. 13.20 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 16 Pomlad ob morju (g. Vladimir Regally). 16.20 Akademski pevski kvintet. 17 Valenje in vzgoja piščancev (ga Antonija Černe). 17.30 Veselo popoldne. 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Fotografija v kulturnem in gospodarskem življenju našega naroda (Karlo Kocjančič). 19.50 Joh. Strauss: Cigan baron, uvertura (plošče). 20 Pomladi vse se veseli... 22 Napovedi, poročila. 22.15 Prenos plesne glasbe iz restavracije »Emona«.

Torek, 19. aprila. 12 B. Smetana: Prodana nevesta. III. dejanje (plošče). 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 14 Napovedi. 18 Nekaj za vse (Radijski orkester). 18.40 Pre-roki in konec judovske države (g. Fr. Terseglav). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Kako so nastale dalmatinske mestne občine (dr. A. Dabinič). 19.50 Zabavni zvočni tednik. 20 Berlioz: Rimski karneval (plošče). 20.15 Rdeče rože — komedija (člani Narodnega gledališča v Ljubljani). 22 Napovedi, poročila. 22.15 Koncert jugoslovanske glasbe (Radijski orkester).

Sreda, 20. aprila. 12 Za boljšo voljo (plošče). 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Salonski kvintet. 14 Napovedi. 18 Mladinska ura. 18.20 Hamronikarij (plošče). 18.40 Dolenjska mesta v zgodovini (g. prof. Janko Jarc). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Naš umetniški preporod (dr. Djuro Dimović). 19.50 Sah. 20 Za vsakega nekaj. 21.20 Znani plesni orkestri (plošče). 21.30 Radijski orkester: Operna glasba. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Zvoki radosti (Radijski orkester).

Četrtek, 21. aprila. 12 Operetni napevi (plošče). 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 14 Napovedi. 18 Pester spored (Radijski orkester). 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Minist. za telesno vzgojo naroda. 19.50 Deset minut zabave (g. Fr. Linah, član Narodnega gledališča). 20 Pevski kvartet »Fantje na vasi«, vmes plošče. 21 Prenos iz Benetk: »Don Carlos« (Verdi).

Petek, 22. aprila. 12 Naši zvoki (plošče). 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 14 Napovedi. 18 Ženska ura: Po kateri poti je hodila žena od današnje izobrazbe (gđc. A. Lebarjeva). 18.20 Ciganski orkestri igrajo (plošče). 18.40 Francosčina (g. dr. Stanko Leben). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: Razvoj hrvatske mladinske književnosti (Ljudevit Krajačič). 19.50 Zanimivosti. 20 Radijski orkester. 20.30 Prenos evropskega koncerta iz

Norveške. 21.30 Nekaj lahke glasbe (plošče). 22 Napovedi, poročila. 22.30 Angleške plošče.

Sobota, 23. aprila. 12 Zdaj pa spet plošče veselo pojo. 12.45 Poročila. 13 Napovedi. 13.20 Zdaj pa spet plošče veselo pojo. 14 Napovedi. 18 Za delopust (Radijski orkester). 18.40 Najvažnejše določbe socialne pogodbe za izseljence (g. Joško Rozman). 19 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura: En kandidat za srbski prestol leta 1974 (prof. Soloviev). 19.50 Pregled sporeda. 20 Zunanja politika (g. dr. Alojzij Kuhar). 20.30 Veselo Jurjevanje — pisan večer. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Vesel konec tedna (Radijski orkester). 23 XX. mednarodni katoliški esperantski kongres (g. Golobič Peter).

»Zračni napad« in meteor v Indiji

V vasi Rangala (država Jodpur v Indiji) je nedavno nastala velika panika. Ko se je nad vasio pojavilo veliko letalo, so domačini zakričali »Letalski napad, rešite se, kakor se znate!« Istočasno s prihodom letala je nastala namreč strahovita eksplozija in ubogi domačini so res mislili, da je bil bombni napad. Ko se po enournem čakanju le ni pojavilo nič več, so zlezli prestrašeni Indijci iz svojih skrivališč in se ozirali po nebu. Prav kmalu pa se je pojavila cela zaveza. Istočasno s prihodom letala je namreč padel v posredni bližini vasi velik meteor na zemljo. Našli so velikanski zemeljski lijak in še nekaj razkropljenega kamenja. Če bi jim meteor padel naravnost v vas, ne bi bilo ostalo ničesar živega in otipljivega na svojem mestu. — Splašeni Indijci so pa sedaj mnenja, da je neki Bog vrigel bombo na hudobne ljudi...

Koliko se porabi na svetu časopisnega papirja?

Francoski listi so nedavno objavili statistiko, koliko se porabi v posameznih državah časopisnega papirja. Velika Britanija potroši na državljana 26.07 kg, Zedinjene države 21.76 kg, Australija 19.20 kg, Argentinijska 12 kg, Nizozemska 11.29 kg, Francija 8.60 kg, Japonska 5.30 kg, Nemčija 3.26, Italija 1.63 kg, Rusija 0.90 kg in Jugoslavija 0.31 kg na enega državljanca.

Slon pobesnel

V Brindavani v Indiji se je vršil nedavno velik sejm, ki ga posejajo vsako leto več deset tisoč Indijancev. Naenkrat je nastala panika. Po ulici, ki je bila natpana z ljudmi, je naenkrat pridrvel slon, ki je očividno pobesnel. Hlapec mu namreč ni hotel dati običajni priboljšek sladkorne trstike. To je žival tako ujezilo, da je zdirljala na cesto. Šest Indijancev je hotelo slona ustaviti, toda slon jih je z rilcem pobil na tla ter dobesedno poho-dil. Sedem drugih oseb je slon težko ranil. V paniki je policija streljala na žival, nakar je še bolj zbesnela. Šele z dvema salvama iz pušk, se je slon zgrudil mrtev na tla.

PLAČUJ TOČNO NAROČNINO!

Iz 4 sode samorodne pijače, ki jo je dajala v promet kot pravo vino. Sama priznava, da je kupila takšen proizvod kot črnilo ter kot tako tudi dajala v promet. Zagovarja pa se, da so jo gostje prisilili, naj to »vino« naroči, ker jim dopade in pa na prošnjo prodajalcev, ki so bili v denarni stiski. Zagovarja se tudi s tem, da so ji prodajalci sporočili, da je prodaja takih vin sedaj dovoljena, kar je ona verjela. Zagovor obdolženke pa seveda ne more držati, ker niti prošnja gostov niti izdelovalcev izabele ne more oprostiti obdolženke krivde radi prodaje samorodne pijače, ko je v zakonu natančno določeno, kakšna vina se smejo in kakšna se ne smejo prodajati.

VIII. Obdolženec Upornik je spravil v promet približno 400 litrov pijače samorodnih križank, pokvaril uradni pečat na tistem sodu in nejavno oklevetal uslužbenca finančne kontrole. Kazen: 14 dni strogega zapora, 400 din denarne kazni, zapiemba in uničenje zaloge z izlitjem.

IX. Obdolženka Zguba je posodila obdolženca Dolžniku 64 litrov pijače samorodne, obdolženec Dolžnik pa je sprejel od obdolženke Zgube to količino oporečnega proizvoda na posodo do prihodnje trgatve. Kazen: Razen plačila stroškov še vsak 100 din, skupaj 200 din denarne globe in vzajemno (solidarno) plačilo dvakratne vrednosti odsvojenega proizvoda. Razlogi: Obdolženka pravi, da nista kriva. Obdolženec je prosil obdolženko, da mu naj posodi nekaj jabolčnice, ki da jo rabi za najete delavce. Obdolženka mu je posodila 64 litrov jabolčnice, ki mu je bilo prinesane nekoliko čezmerno. Dogovorjeno je bilo, da obdolženec vrne izposojeno količino proizvoda od prihodnjega pridelka. Sodišče smatra za dokazano, da sta obdolženca kršila določbe vinškega zakona.

X. Obdolženka Krompirec in Koruznik sta spravila v promet 700 litrov mesanice samorodne šnarnice in izobele z zameno 1500 kg krompirja in 200 kg koruze.

Kazen: Razen stroškov še vsak 180 din, skupaj 360 din den. kazni, obdobje. Krompirec 100 din povprečnice, zaplemba in uničenje vseh 700 litrov proizvoda z izlitjem.

XI. Obdolženec Droggač je prodal nekemu 400 do 450 kg grozdja samorodnic, ki ga je kupec sam pobral, za približno 300 litrov (polovnjak) pijače, dasi je vedel, da bo kupec to grozdje porabil za napravo pijače. S tem je spravil v promet proizvod samorodnic. Kazen: 100 din denarne kazni. Razlogi (za milejšo kazeno): Obdolženec priznava očitano mu dejanje in se zagovarja, da ni vedel, da je tudi prodaja samorodnega grozdja prepovedana. Priznava pa, da mu je bilo znano, da bo kupec napravil iz kupljenega grozdja pijačo.

XII. Naj bo naveden še obdolženec Žganiar, drugače zgladen gostilničar, ki je ves svoj samorodni pridelek, za katerega je vedel, da ga ne sme dajati v promet, prekuhal v žganje, le-to skušal izboljšati z dišavami in potem potočiti. Bil je občutno kaznovan; kajti tudi prekapina (žganjica) od samorodnega proizvoda ne sme v promet, razen za industrijske svrhe in pod posebnimi pogoji.

Rabili bi preveč prostora, ako bi hoteli našteti še premnoge druge slične kršitve zakona o vinu, ki so že bile pred slovenskim sodnikom. Preračunljivi posebnost v poslednjem času kaj radi mešajo žlahtno vino ali tudi sadjevec s samorodno pijačo, da se le-ta nekako zabriše. Ujame se največ malih grešnikov, kakor je, žal, tudi pri drugih stvarih, veliki se znajo namreč včasih čudovito izmisliti, najlažje z najetimi izvedenci, ki sledijo bolj za zlatom ko za svetlo resnico in pravico. Vendar so bile tudi neke trgovine z vinom že prav občutno kaznovane, ker se niso dovolj zmenile za zakonite predpise. Vprav vinski trgovci, vobče vsak vinski obrtnik pa lahko največ pripomore k čim bolj in čim hitrejši ozdravitvi našega izmučenega in še hudo bolnega vinškega gospodarstva.

Andrej Žmave.

Za dom in pridne roke

Velika noč

Praznik znova prebujenega življenja! Sleherno srce zabije hitreje, sleherno bitje zadira globlje. Vse se drami iz otprlosti, vse se dviga iz neke nejasnosti, neke temne, v polnu prestane groze. Pravo Vstajenje, kamorkoli sega oko.

Praznik cvetja, Velika noč je tu! V tisočerihi in tisočerihi cvetih se ponavlja večna pesem Vstajenja, v tisočerihi in ti-

sočerihi srcih se obnavlja večna pesem življenja. Praznik cvetoče črešnje...

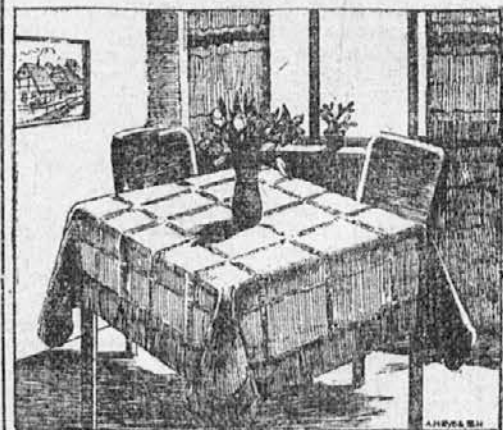
Novo upanje se zrcali v očeh tisočerihi. Tema je za nami, sedaj stopamo naprej, po solnčnem žarku navzgor, svojim ciljem naproti. Z uspehom? Kdo ve! Toda z upanjem, z vero v novo življenje, kajti Velika noč je!

Velikonočna miza

Čim bolj se približuje Velika noč, tem bolj praznično smo razpoloženi. Seveda to razpoloženje ni več takšno, kakor so ga občutile naše matere in babice. Takrat je družina premagala vse ovire, da se je lahko celokupno zbrala na svojem domu ter v skoz in skoz svečanim razpoloženju preživela velikonočno praznike. Z neko tiho svetostjo so izvrševali od dedov prevzete običaje. Danes je marsikaj drugače. O, tudi danes se pojavlja v dušah zemljanov ono svečano razpoloženje, toda ne upa na dan, ker ve, da ne sme. Komaj rojeno, mora zopet izginiti. Tako zahteva razum. Današnje slabe gospodarske razmere, brezposelnost, slabo plačane službe, strah in skrb za jutrišnji dan so vzroki, da se je naše čustvovanje napram praznikom v marsičem spremeni-

kratkopecljate, bo prav lepo učinkovalo. Pa tudi ob vsakem krožniku ali priboru naj bo majhen cvetlični okrasek. Ne samo odrasli, tudi otroci naj dobe na ta dan čiste prtičke. K vsakemu krožniku postavimo čašo, otrokom za vodo, ki naj bo tudi na mizi, odraslim za drugo pripravljeno pijačo. Jedila naj bodo okusno narezana in naložena na krožnike, na vsakem krožniku pribor za jemanje jedi. Na eden podstavek naložimo velikonočno pecivo, na drugega pa par pomaranč. To vse naj stoji na mizi v čim lepši razvrščenosti, in bodi uverjena, da boš slišala vzklike presenečenja, ko boš svojo družino pozvala k mizi. Da pa se bo res videlo, da je to velikonočna miza, položi na vsak krožnik ali pa k vsakemu krožniku lepo poslikano jajce ali pisanko.

Otroci bodo veseli in z njimi boš vesela tudi ti, mati, in tvoj mož bo vsaj za nekaj časa pozabil svoje skrbi in se bo z vami radoval.

Tempo, tempo!

»Kako to, Marija Ignjatova, dve leti ste šele poročena, pa imate že pet otrok...?«

»Da, sodrug Ivanov, pri nas moramo opraviti petletko v dveh letih.«

Menim, da denar ni kdovekaj prida. Če ga trošite, nas obrekujejo z razsipnikom; če ga šedite, ste lakomnež; če ga razdajate, vas imajo za bedaka. (Tomaž Jackson.)

Z ene krave ne odereš dveh kož.

Umetnost oblačenja

Nobenih zapovedi žena tako brez okle-
vanja ne posluša in uboga, kakor onih, ki
jih narekuje moda. Moda je neusmiljena
zapovednica. Vsak čas nam diktira nekaj
novega. Z vedno večjo hitrostjo se moda
izpreminja. Kar je ta mesec še lepo in
moderno, bo čez 3 do 4 mesece že starin-
sko in neokusno.

Vsaka žena se trudi, da bi bila čimboli
v koraku z modo. Slep se ji pokorava in
jo posnema. Mnoge žene pa ne pomislijo,
kako pač tudi izgledajo v tej svoji mo-
dernosti. Saj znane so besede, ki pravijo:
ni vse za vsakega. Ni vse lepo, kar je
moderno in ni vsaka modna novost pri-
kladna za vsakega človeka. Pri izbiri
obleke glede kroja, dolžine, barve, okras-
kov itd. je treba upoštevati, ali je žena
velika ali majhna, suha ali debela, širokih
ali ozkih bokov in ramen, kakšne so no-
ge, barva las, polti itd. Ne natakni vsega
na sebe, kar je moderno. Premisli poprej,
kako ti pristaja. Kritično premeri svojo
zrcalno sliko, šele potem pojdi na cesto.
Če je obleka še tako draga in nova, ne
nosi je, če vidiš, da ni za tebe. Nesj jo
ponovno k šivilji, naj jo izpremeni, skraj-
ša ali zdaljša, spremeni ali odstrani okra-
sek ter jo vsestransko prilagodi tvoji po-
stavi, da ne boš vzbujala na cesti utis
pretiranosti, smešnosti in neokusnosti.
Solidno in okusno oblečena ženska je

vedno privlačnejša, nego v ekstremih
plavajoča modna maskara. Dandanes lah-
ko najde vsaka žena v modnem listu za
svojo postavo primerno obleko, kajti
ustvarjalci mode nikogar ne zapostavlja-
jo in mislijo na vse.

Nikoli ne sme žena močnejše postave
obleči obleke iz kariranega, veliko pikča-
stega ali rožastega blaga. Ako ima široka
ramena, ki jih naj ne da še umetno razši-
riti samo zato, ker je to moderno. Veliko
vlogo igra tudi izrez z ozirom na vrat in
obliko obraza. Če imaš veliko roko, ne
daj si delati ob zapetju ozkih rokavov.
Sto in sto bi bilo takšnih nasvetov. Opa-
zuj sebe in druge, študiraj modo, upošte-
vaj nasvete šivilje in videla boš, da boš
okusno oblečena.

Isto velja za čevlje in klobuke. Žena,
ki ima nizko postavbo in dolgo stopalo naj
ne nosi k temu še športnih čevljev, ki so
zelo zaprti in imajo čisto nizko peto. Tak
čevljev mogoče še podaljša. Zopet pa naj
ne nosi neprestano čevljev z visoko peto
ona, ki je že itak visoka in ima tanke no-
ge. Tako tudi ne priporočamo majhnim
postavam širokih letnih klobukov, visoki-
m pa ne majhnih klobučkov z raznimi
nastavki in okraski, ki postavbo še zviša-
jo, obraz pa zdaljšajo.

Ne pravimo zaman, da obleka dela člo-
veka.

Zgodovina predalnika

Predalnik ni niti najstarejša, niti najnovejša
iznajdba. Bil je čas, ko ga še niso poznali,
kakor tudi niso poznali današnje omare. Pred
dobrimi 200 leti so uporabljali za shranjevan-
je obleke in perila mogočno škrinjo, ki je
krasila vsako stanovanje. Čim premožnejši
je bil lastnik, tem lepša in bogatejša okra-
šena je bila škrinja. Tekom časa se je ne-
koliko izpremenila in je dobila spodaj en pre-
dal. Toda kmalu se je človek naveličal več-
nega sklanjanja v globoko škrinjo in se je
začel ozirati po primernejšem kosu pohištva.
Dal si je narediti predalnik ali komodo, škrin-
jo pa je izrinil na deželo, kjer jo še dan-
danes pogosto vidimo v kmečki hiši. Prvo-
ten predalnik je bila ogromna stvar in več-
sili vse prej nego praktična, ali kakor pra-
vimo, komodna. Vendar je vladalo takrat za
predalnik takšno navdušenje, da so si ga dali
nekateri kralji narediti celo iz srebra. Te
pretiranosti so polagoma izginile in predal-
nik je dobival vedno preprostejšo in prak-
tičnejšo obliko.

Ko pa se je pojavila omara, je zgubil pre-
dalnik ves ugled in tudi on je moral romati
na deželo, kjer je še danes v čišlj. V mo-
dernem stanovanju nima več prostora. H
kompletnemu stanovanju spadata dve omari.
Sedaj se pa odkrito vprašajmo, ali pač ti
dve omari v vsakem oziru odgovarjata naši
potrebi? Ne. Dva zimska plašča, par oblek
ter nekaj perila in omara je polna. Kam pa
z vso ostalo robo? Kam naj strpamo vse ne-
šete šal, pasove, kravate, rokavice, nogav-
ice, krpe, zimsko robo itd. Če damo to vse
v omaro, bo nastala v njej tak babilonska
zmešnjava, da se sami v njej ne bomo spo-
znali. Ali ni torej vendarle predalnik za ta-
ke stvari najbolj praktičen? To je uvidel že
marsikdo, zato se predalnik vrača v naša
stanovanja. Ne pa v oni starinski, nerodni
obliki, temveč ličen, izdelan v skladu z esta-
lin sodobnim pohištvom, kakor ga predstavl-
ja naša slika.

Nekaj nasvetov za priprav- ljanje drobnega peciva

Doma pripravljeno pecivo mogoče res ni
vedno tako lepo kakor ono, ki ga kupimo v
slastičarni, toda brezdvomno je okusnejše.
Ker je pa tudi cenejše, naj se gospodinja ne
straši truda.

Vedno naj bo pri hiši nekaj čajnega peci-
va, da boš lahko tudi nepričakovanemu go-
stu postregla. Pri pečenju pa upoštevaj teh
par nasvetov, ki pripomorejo k cenejši in
okusnejši izdelavi peciva.

Mandeljne ali orehe si prihraniš, če vza-
meš samo polovico predpisane težine, jih
drobno narežeš in v ponvi zamrznješ. Tako
dobe mandeljne in orehi močnejši okus nego
nepreženi, ti pa si lahko prihraniš polovico
potrebne količine. Ko so mandeljne pražene,
jih naglo popari z vrelo vodo, ocedi in vrzi
v mrzlo vodo ter hitro olup, sicer postane-
nejo mehki, uveli in oljnati ter izgubijo na
okusu.

Da se finejšo pecivo pri peki ne zlomi, mo-
ramo pekač namazati s špohovo kožo, mas-
lom ali voskom. Pri drobnem pecivu iz
kruhke testa pa bi bilo potratno pekač ma-
zati z maslom, kajti pecivo je samo dovolj
masno, da oddaja na pekač toliko masla, da
se ne sprime. Kadar pa se pecivo kljub
vsemu lomi, ko ga jemljemo s pekača, si po-
magajmo s širokim, a tankim nožem, ki smo
ga poprej segreli.

Pri pecivu iz maslenega testa pa nama-
žemo pekač z vodo, ker vsebuje testo samo
dovolj masla.

Kadar pečemo zelo drobno in fino pecivo,
daj na pekač oblate ali navaden bel in na-
mazan papir. S papirja pecivo lažje sname-
mo. Da bo pecivo lepše, ga na pol pečene-
ga pomažemo z rumenjkom in nato spečemo
do konca. Da rumenjak lažje mažemo, mu
dodamo sladkorja v prahu in ga razredčimo
z vodo.

Pečeno pecivo naložimo na krožnike ali s
papirjem pokrite deske. Polagati moramo
košček poleg koščka in pustiti, da se ohladi.
Ako hočemo shraniti pecivo za poznejšo ra-
ho, je najbolje, če ga damo v pločevinaste
(kositraste) skatle. Med posamezne vrste
peciva damo drobno narezanega svilene-
ga papirja in skatlo dobro zapremo. Na ta na-
čin lahko drobno pecivo ohranimo več me-
secev. Razume se, da mora biti shranjeno
na suhem prostoru.

V slučaju, da se pecivo počelo odločiti od
posode, v katerih smo jih pekli, nikar ne
tolčimo po dnu posode, ker se lahko s tem
potica zlomi. Rahlo obrni posodo s potico,
pokriji z mokro cunjlo in počakai kakih 5
minut, nakar z lahko odstraniš posodo.

Večini gospodinj so ta navodila že znana
marsikateri novinki pa bodo le dobrodošla.

Praktični nasveti

Kako moramo kuhati šunko? Če hočeš
imeti res okusno šunko, jo namakaj 24 ur
pred kuhanjem, da ji odvzame vodo del soli.
Kuhaj jo v velikem loncu, da bo plaval v
vodi. Če je lonec prenajhen, ne odsekaj kos
šunke, nego si priskrbi večji lonec. Ko za-
vire, potegni lonec na stran, da vre počasi
dalje. Za vsak kilogram težine kuhamo šun-
ko približno 40 minut. Ko je kuhana, pusti,
da se v vodi, v kateri se je kuhala, ohladi.

Pri kuhanju jajca ne bodo počila, če jih
pred kuhanjem namažeš z maslom.

Kozarci za čaj ne počijo, če daš v nje
srebrne žlice, preden čaj natočiš.

Potice ne postanejo preveč rjave na zgorn-
nji strani, če jih pokrijemo tedaj, ko se nam
zdi, da je barva že primerna, s čistim ovojn-
nim papirjem in pečemo dalje.

Pekača za pecivo ni treba vselej, kadar
ga rabimo, umivati, ker se potem pecivo ra-
do prijemlje. Lahko ga samo dobro obriše-
mo s čistim papirjem.

Dušenje riža. Če hočemo rižu pri dušenju
ohraniti belo barvo, mu dodajmo malo ci-
troninega soka.

Ena mati lažje preživi sedem otrok kakor
sedem otrok eno mater.

Mati brez ljubezni — je dan brez solca.
Mati nas je naučila govoriti, svet nas jo
učil molčati.

KUHINJA

Jedilni list za velikonočne dneve

Velika sobota.
Opoldne: 1. Dunajska fižolova juha. 2. Po-
lenovka. Dušeno kislo zelje. 3. Orebove pa-
lačinke.
Zvečer: Jajca s šunko. Solata.

Velika nedelja.
Opoldne: 1. Možganja juha. 2. Pečena te-
letina ali jagnjetina. Mešana solata. 3. Kom-
pot. 4. Potica.
Zvečer: Obloženi kruhki. Potica. Čaj.

Veliki ponedeljek.
Opoldne: 1. Mešana goveja in kokošja ju-
ha. 2. Dušena kokoš. Riž. Solata.
Zvečer: Liptavski sir. Kava. Velikonočno
pecivo.

Orehove palačinke. Običajne palačinke na-
mažemo s tem nadomom: zmletim orehom
dodamo par žlic sladke ali kisle smetane,
limonine olupke in žlico sladkorja. Nadev
segrejemo in namažemo na palačinke ter jih
serviramo tople ali mrzle.

Obloženi kruhki

Če imamo najavljen popoldanski obisk, je
pač navada, da mu nekaj postrežemo. Na-
vadno se gospodnje zatečejo v kavi. Ali ni
prikladnejše, če presenetimo goste s prav
okusno pripravljeno obloženimi kruhki?
Obloženih kruhkov napravimo z majhnimi
stroški veliko število, a tudi časa nam ne
vzamejo preveč.

Ali kupimo pri peku ali sami spečemo na-
vadne črne ali pa ržene stružice. Narežemo
jih na dobre centimeter debele rezine in na-
mažemo s surovim maslom. Kaj pa damo na
te namazane rezine, je seveda stvar okusa.
Lahko naredimo obložene kruhke z mesnimi
dodatki ali brez njih.

Obloženi kruhki brez mesa so takozvani
pomladanski kruhki. Posebno okusni in eno-
stavnostni so kruhki z drobnjakom. Opran in
drobno zrezan drobnjak potresemo na z ma-
slom namazane rezine. Poskusite in videli
boste, da je okusno! Ali pa naložimo na na-
mazan kruh tanke ploščice oprane, a ne olup-
ljene rdeče redkvice. Tu in tam lahko po-
ložimo listič peteršilja. Lahko jih naredimo
tudi iz kislih kumar, samo da damo na vsak
kumarni kolobarček malo majoneze. Tudi
majhne koščke cvetače ali razpolovljene gla-
vice brstičnice zelja lahko uporabimo. Pre-
kuhamo jih v slani vodi in naložimo na na-
mazane kruhke. Ti zadnji kruhki so okus-
nejši, če dodamo malo šunke.

Za obložene kruhke z mesnimi dodatki ra-
bimo poleg z maslom namazanih kruhovih
rezim šunko, salamo, sir, sardine, sardele,
trdo kuhana jajca, kisle kumare, majonezo
in za okrasitev še peteršilj. Seveda ni nujno,
da bi moralo vse to biti. Več ima gospodi-
nja fantazije, lepše bo obložila kruhke. Eno
trdo kuhano jajce narežemo na kolobarčke,
eno pa sesekljamo na drobne koščke, beljak
zase, rumenjak zase. Vsak kruhek obložimo
drugače. Zloženi na taso nudijo res okusno
in privlačno sliko.

H katerimkoli obloženim kruhom servi-
ramo čaj s citrino ali pa brez vsakega do-
datka.

Mali poznavalec.

Bilo je zelo mrzlo, zato je pokril šofer
hladilnik svojega avtomobila.

»To pač nima smisla«, mu je dejal mali
Franček, »saj vsakdo vidi, da je star mo-
del«.

Gospodinja in njena služkinja

Če se snidejo dandanes dve ali tri
gospodnje, začno kaj kmalu tarnati in
vzdihovati, kakšne križe in nadloge ima-
jo s svojimi služkinjami. Vse so trmaste,
malomarne, hudobne in nezanesljive.
Gotovo govore te gospodnje v mnogih
slučajih resnico. Dekleta, ki prihajajo
navadno z dežele, nimajo niti pojma o
svojih dolžnostih; ne znajo dobro prati,
ne skrbno pomivati, ne likati, ne po-
spravljati. Vsega tega se morajo kme-
tiška dekleta navadno naučiti šele od
svojih gospodinj. Obe pa morata imeti
pri tem obilo potrpljenja. Čim se pa tako
dekle malo izuri, takoj si poišče boljšo
službo.

Če iščemo vzroke tej splošni nezado-
voljnosti ter uvažujemo tudi pritožbe
služkinj, bomo prišli do zaključka, da je
navadno krivda na obeh straneh. Kjer
izpolnjuje gospodinja svoje dolžnosti na-
pram služkinji, se tudi služkinja trudi,
da ji čimboli ustreže.

Ko iščeš novo služkinjo, skrbno poi-
veduj, kakšna je bila v prejšnji službi in
zakaj jo je zapustila. Če ti izkazuje po-
selska knjižica, da pogosto menjuje služ-
be, je nikar ne jemlji. Sposobna gospo-
dinja, ki ima veselje do gospodinjstva,
vzame najraje mlado služkinjo in jo sa-
ma izuči. Seveda ji mora sčasoma tudi
poviševati plačo, če vidi, da se je izuri-
la. Svetovala bi pa, da ne jemlješ dekle-
ta, ki je služilo poprej v mnogo premož-
nejši hiši, ker takšno dekle bo začelo ta-
koj primerjati, godrnjati in celo zanič-
ljivo govoriti o tvojem skromnejšem go-
spodinjstvu. Razen tega ne bo znala var-
čevati. Tudi ne jemlji služkinje, ki bo
takoj prvi trenutek opravljala svojo
prejšnjo gospodnjo. Glavno je, da je
dekle zdravo, čisto, redoljubno, pošteno
in vsaj nekoliko izurjeno v vsakdanjih
poslih. Če ima veselje do dela, se hitro
izpopolni.

Takoj prve dni naj da gospodinja slu-
žkinji vsa potrebna navodila in točen
dnevni red vsega tedna. Najbolje je, če

dela prve dni vse z dekletom. Tako bo
služkinji najlažje razložila, kako hoče
imeti izvršeno delo, a služkinja bo začela
spoštovati gospodnjo, ker bo videla,
da ne zna samo ukazovati, temveč tudi
sama prijeti za delo. Pri vseh navodilih,
ki jih daješ dekli, bodi prijazna. Bodi po-
trežljiva in dobra, zlasti če vidiš, da
se dekle trudi. Navadi čimprej služkinjo
samostojnosti, da lahko ob priliki brez-
skrbno odideš na obisk ali krajše poto-
vanje. Sčasoma prepusti dekli tudi bolj-
ša dela. Tudi posel ima svojo čast in se
čuti užajenega, če mu prav nič ne za-
upamo. Nikdar pa se naj gospodinja ne
spozabi tako daleč, da bi svojo služkinjo
obkladala s psovskami. Mirna in resna
beseda največ zaleže. Pri že izučeni
služkinjah ne bodi premalenkostna, tem-
več pusti jih, da najprej izvrše delo po
svoje, šele tedaj jim daj potrebna navo-
dila.

Kadar ima posel težko delo, mu pri-
vošči kozarec vina ter malo boljšo hra-
no. Od časa do časa podari služkinji
kakšno obnošeno obleko, ki se še da
prenarediti. Za god ji kupi predpasnik
ali par robcev. To ne stane dosti, a slu-
žkinji napraviš mnogo veselja. O Božiču
ali za Novo leto pa naj dobi večje darilo.

Ako dekla kaj razbije, jo prvič samo
posvari; če se to ponavlja, naj sama trpi
škodo. Ne grajaj pa poslov v pričo dru-
gih. Privošči jim dovolj počitka in svo-
bodne ure ob nedeljah in praznikih. Ta-
krat se ne vtikaj v njegove privatne za-
vede. Ko opravi posel svoje delo, je svo-
boden človek kakor ti. Plačuj ga redno!

Kadar služkinja iz kateregakoli vzro-
ka zapušča službo, ji zapiše gospodinja
v poselsko knjižico ali je bila zvesta,
pridna, poštena itd. Tudi mora napisati,
če je bila zdrava odpuščena. Če slu-
žkinja katere dobre lastnosti nima, jo go-
spodinja lahko izpusti. Ne sme pa zamol-
čati dobrih lastnosti, ki jih služkinja ima,
ker se sicer lahko pritoži.

Barvanje pirhov

Razni prazniki so v zvezi z raznimi sim-
boli. Kdo si ne želi za Božič vsaj smrekove
veljice, za Novo leto prašička, četudi čoko-
ladnega. Kako bi si torej zamislili Veliko
brez pirhov. Še starejšega človeka razveseli
lepo pisan pirh ali pisanka, kako ne bi otro-
ka. Kaj je otroku potica; vstajenje, lepa oble-
ka in druge velikonočne posebnosti v pri-
meri z lepo pisanim pirhom! Nobena mati bi
ne smela odvzeti otrokom tega veselja. Pr-
vič mu s tem vzame spomin na lepe otroške
trenutke; drugič pa zatre v njem smisel za
naše lepe narodne običaje.

Mnogo je načinov barvanja velikonočnih
jajc. Končno je to stvar okusa, časa, volje in
spretnosti. Vendar mislim, da je najmanj pri-
vlačno jajce, poslikano s pisanimi papirji, ki
jih kupimo v trgovini. Koliko drugače deluje
na naše oko pirh, poslikan v smislu naše
narodne ornamentike. S takimi pirhi imamo
večje veselje, ker se zavedamo, da je to ro-
čno delo.

Z narodnimi ornamentami poslikamo jajce na
kaj enostaven način s pomočjo voska. Imeti
moramo komad trdega voska, v posameznih
loncih toliko raznih barv, kolikor jih misli-
mo na ornamentih uporabiti, pero (»redise-
«) ali navadno gorečo svečo ali špirtno
svetiljko ter čista jajca, ki nimajo pregledko
lupino. Najprej s svinčnikom narišemo na
jajce ornament. To izveličemo potem z vo-
skom. Pero segrejemo v plamenu, ga pri-
tisnemo rahlo v vosk in ko je nekaj voska
na peresu, vtaknemo pero ponovno v pla-
men, da se vosk raztopi. Nato potegnemo
hitro par črt po jajcu. Ko se vosk na peresu
strdi, ga zopet razgrejemo na plamenčku.

Strahote španske državljanske vojne Ataturk je dobil jahto „Savarona“

Najdražja jahta na svetu — Amerikanski milijonar jo je moral prodati, turški predsednik pa se bo z njo vozil

Biti v posesti jadrane jahte, isto v vsakem oziru vzdrževati ter se z njo vozariti po širnem morju: to je menda mnogo zaželeni luksus, ki pa si ga morejo dovoliti le redki ljudje. Nikako čudo torej ni, da je moral neki bogati milijonar v Severni Ameriki prodati svojo bajeslovno razkošno jahto »Savarona« ker v zadnjem času borne izgube niso več dopuščale, da bi še nadalje posedoval dragoceno ladjo.

Jahto »Savarona« je sedaj kupila turška vlada ter jo poklonila očetu naroda,

gaziju Kemalu Ataturku. Osebni budžet predsednika turške republike se bo vsled tega silno povečal. Letni vzdrževalni stroški za »Savarono« znašajo namreč 9.800.000 Din, jahta sama pa je tako razkošno opremljena in tako vestno zgrajena, da je nje gradba požrla svoto 198 milijonov Din. Turčija spada torej med tiste redke države, ki svojemu poglavarju morejo nuditi pomorsko jahto. Tiste državne šefe, ki se poleg Roosevelta lahko ponašajo z jahlami, pa lahko preštejemo na prstih.

Bolgarski kralj Boris III. je v svojem zasebnem življenju zelo navdušen planinec in hribolazec.

Kardinalski prstan v hiši lorda Halifaxa

Oče sedanjega angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa je bil goreč pristaš za zedinjenje anglikanske in katoliške cerkve ter je sodeloval tudi na konferencah, ki so se vršile 1920 in 1923 v Malinesu (Belgija), toda brez uspeha. — Pokojni kardinal Mercier, ki je po nalogu papeže vodil ta pogajanja, je bil tako navdušen spričo iskrene volje lorda Halifaxa za sporazum, da mu je po svoji smrti zapustil dragoceni dragulj iz svojega kardinalskega prstana. Lorda Halifax je sicer sprejel visoko darilo, vendar ga ni imel v posesti rodbine, nego ga je dal riznici neke anglikanske cerkve. Tako se ima ta nekatoliška cerkev lordu Halifaxu zahvaliti, da se v njeni posesti nahaja neobičajna dragocenost: dragulj iz prstana katoliškega kardinala.

Berlin—Bagdad v 24 urah

Nemška letalska družba »Lufthansa« bo uvedla koncem meseca aprila na progi Berlin — Bagdad tudi prevoz potnikov.

Doslej so prevažali namreč samo pošto. Proga je dolga 4000 kilometrov. Letala omenjene družbe bodo to daljavo premagala v 24 urah. To bo najhitrejša letalska zveza na svetu. Proga bo vodila preko Budimpešte in Bukarešte.

Denar iz — stekla

Po dolgi in uspešni poskusih je uspelo ameriškemu finančnemu departementu izdelati v laboratorijih in v delavnicah kovance iz posebnega stekla, ki ga ni mogoče ponarediti. Iznašli so posebno metodo za izdelovanje posebnih steklenih mase. Ta metoda je že patentirana. Ta metoda omogoča izdelovanje »kovancev« v vseh barvah in v največji dovršenosti. Ta novi denar je popolnoma odporen proti vsem uplivom vlage, temperature in kislin, ki pridejo v poštev v vsakdanjem življenju. In kar je glavno: ta denar je lahko prati in razkužiti. Verjetno je, da se bo publika navadila nanj atko hitro, kakor na znane žetone v igralnicah.

Španski vojaki na barikadah v Leridi, kjer so divjali hudi boji za to važno strateško točko.

Španski republikanski begunci, ki jim je bratomorno klanje v lastni domovini razdejal domove, da so bili prisiljeni zapustiti rodno grudo in domačijo ter pobegniti v varnejše kraje.

armada generala Franca je ob silni podpori njegovih inozemskih prijateljev, ki je kljub politiki nevmešavanja prihajala v Spanijo, pretekli mesec izvedla silno ofenzivo na vseh bojiščih. Republikanska armada, ki trpi veliko pomanjkanje orožja, je toliko premoč strla in padale so njene postojanke ena za drugo. Toda to ni bil nikak nereden umik in poraz, kot ga hočejo nekateri prikazati, še manj pa je bil to kak vojaški polom. Vladni vojaki so branili vsak kosček zemlje z največjim junaštvom, toda s samo puško in strojnico niso mogli ničesar storiti proti jati letal, ki jih je skoraj brezskrbno zasulala z neba, saj niso imeli dovolj lastnih letal za obrambo, niti se niso mogli s skromnim orožjem zoperstavljati stotinam tankov.

Junaški odpor vladne armade so občudovali vsi, tudi dopisniki sovražnih tujih listov. Tako pravi neko poročilo: V Zgor. in Spodnji Aragoniji morajo trpeti španski vladni vojaki nepretrgan ogenj letalstva in topov. Pustili pa so se raje pregaziti od stotin tankov, kakor da bi se umaknili z lastne zemlje sovražniku. — Slavne strani se pišejo z dneva v dan letalcem republikanske vlade; ti ne streljajo žena in otrok, a se srečujejo v zraku v neenakih bitkah z velikimi množicami sovražnih letal.

Seveda so zadnje zmage republikanske armade precej zmede na bojišču. Toda pri taki ogromni tehnični premoči je čudno le, da niso posledice še strahotnejše in da se vlada sploh še more upirati. Pripisovati je treba to le moralni vojaštva in pa zavesti, ki vlada med prebivalstvom, da bi z zmago padla dežela na položaj kolonije. Iz tega tudi izvira dejstvo, da se naglo in z nadčloveškimi naporji organizira zadnji odpor, ki bo na brez tuje pomoči najbrže obsojen k propadu. Tako so stopile v tovarne namesto mož žene, in vsi za delo sposobni so se javili k gradnji obrambnih položajev, vsi ostali pa so šli na bojišče.

Iz zadnjih dogodkov v Spaniji vidimo

pred vsem dvoje: prvič, da je politika nevmešavanja, ki jo zlasti vneto zagovarja starokopitna Anglija, ki ji gre poleg vsega le za lastne koristi, koristila le »nič« in da se »nič« na to politiko niso ožirali, kakor tudi ne njih prijatelji, ki jih podpirajo in ki sede tudi v londonskem odboru za »nevmešavanje«; drugič pa, da je odpor vladne Španije moralen in naraven in da nima tu nikake notranja, ne zunanja »boljševiška« sila kake moči in pa prstov vmes pri pomaganju. To se vidi zlasti iz tega, ker republikancem dosledno manjka orožja, dočim ima Franco, ki je »nič« vedno dovolj orožja in pa tudi — vojaštva, največ takega, ki ne zna španskega jezika.

Španska vlada skrbi za umetnine

Vlada španske republike ni kljub težkemu položaju, v katerega je zašla po generala Franca, pozabila na kulturne naloge, ki jih ima. Tako je n. pr. zgradila in popravila preko devet tisoč ljudskih šol (ne le za otroke, temveč tudi za nepismene odrasle). V sami Barceloni jih je pričela graditi največ, saj ji je ostalo od prejšnjih vlad nad 70.000 otrok, ki bi morali v šolo, pa ni zanje nihče skrbel. Najvažnejša naloga pa, ki jo je v zadnjem času izvršila, je brez dvoma ta, da skuša obvarovati vse največje umetnine, ki so ostale na njenem ozemlju, pred uničenjem s strani Francove. Tako je dala vlada zbrati vse dragocene umetnine iz muzejev, samostanov in cerkva ter je zgradila zanje posebne, večji del podzemne prostore, ki bodo varni pred letalskimi in topovskimi napadi. Poleg tega je dala obzidati z močnimi zidovi vse velike zgodovinske spomenike, da jih obvaruje pred istimi posledicami. Že to delo španske vlade, ki jo dovolj jasno tudi označuje, ji bo pred zgodovino vedno delalo čast in bo njena najsvetlejša točka, tudi če od nje ne bi ničesar drugega ostalo.

PESNIK

LOJZE ZUPANC

Ne, kdor misli, da bom pod tale dišeči naslov napisal pravljico o petošolcu, ki si je pustil rasti čez mero dolge lase in si pod brado zavezal široko pentljo, potlej, ko je v sanjavi pomladanski večeri izlil svoj zaljubljeni verz na zadnjo stran matematičnega zvezka, temu kar precej povem, da se moti! Pesnike že od nekdaj sovražim. Tiste narejene, ki pišejo dolge, težko razumljive pesmi! Zaradi pesnika in njegove pesni, ki mi nikakor ni šla v glavo, bi bil nekoč, ko sem še v šolo hodil, kmalu zapravljen celo leto. In za las je manjkalo, da nisem pri maturi padel, ker komisiji nisem znal raztolmačiti čustev, ki so navdajala pesnika, ko je svoje srčne izlive povezal v dolgo, meni in izpraševalni komisiji nerazumljivo pesem.... No, takrat sem se na srečo izmazal. Nekaj sem jecjal in pripovedoval neumnosti. Gospodje v komisiji pa so prekrizali roke na trebuhu in rahlo dremčkali; po obedu je bilo in jaz sem bil v popoldanskem redu prvi na vrsti — kdo bi jim zametil! Ampak vprašajte danes naše študente, če so jim pesniki pri srcu. Takoj so pripravljeni iztrgati iz svojih čitank vse liste s pesmicami, verjemite, če bi se le našel po dolgem času spet kdo, ki bi bil pripravljen izdati takšen ukaz!

Dolgo, dolgo je že tega, ko sem še s Somrakovo Rozino sleherni jatro koračil

s kupom knjig pod pazduho v šolo. Ona je imela brata, ki je nosil na nosu črno-obrobena očala, na glavi pa predolge lase, ki so mu kakor štiriletni deklici padali do ramen. Potlej si je lepega dne zavezal pod ovratnik široko črno pentljo in — vzela ga je moč. Radovednost me je hudo imela, kakor vse prebivalce iz naše ulice, pa sem šel v Rozino s vprašanjem:

»Povej mi, kam je odšel vaš Pepe, da ga ni več na spregled?«

Začudeno me je pogledovala in se prenevedala. »Ja, to je pa tako,« si je vselej oblikovala ustnice in uhitela, kakor da bi besede odvijala z vretena. »Zanalaš ti ne povem, ker si radoveden ko stara babica.«

Nekega popoldneva pa je oživele naša ulica. Zenske so slonele na oknih in se kar preko ulice razgovarjale:

»Ježeš, kaj že veste, preljuba sosedica? Somrakov Pepe je odšel v Paris za pesnika študirat...«

Ko sem prvič zaslišal te besede, sem zažvižgal od presenečenja. No, sem si mislil, tale Somrakov Pepe si že lahko privoščil kaj takega. Doma so bogati, oštarijo imajo in Pepetova mama, ki si lahko privoščila kar hoče, si je najbrže vtepla v glavo, da mora njen sin Pepe postati pesnik. Him — — —

Potlej je zima minila in prišla je pomlad. Tista lepa, ki odpira siromakom vrata natežaj, da lahko preženo iz zatohlih izb mraz, ki jih je davil dolge zimske mesece... Pepe je bil takrat že pol leta v Parizu in njegova zlahtna mama je bila lažja za težke tisočake, ki so srleli v daljino tujino, kjer jim je nadebudni pesniški kandidat tako uspešno stregel po življenju...

In tisto pomlad je znova zašumelo v naši ulici, kjer je imela Pepetova mama oštarijo. Po cesti je zaškripala kočija in pripeljala domov Pepeta. Bil je slab, da so ga morali najeti možaki iz kočije nesti v hišo. Zdaj so prišle spet babnice iz ulice na svoj račun. Zelena zavist jim je čepela v očeh, ko so stiskale glave na kup in šušljale:

»Tak, da se je vrnil, hehehehe!«

»Ja, kdo neki?«

»Pesnik...«

»Hihhihihihi!«

»No, kaj se smejiš?«

Toda vsevedna sosedica je pomežiknila in položila prst na usta. To je storila le zategadelj, da je vzbudila še večjo radovednost.

»Po očetu se je vrgel, eh!« je pričela s sladkim glasom. »Mar so njemu pesmi! Zensko...«

»Jaj, jej, kaj ne poveš?« ji je segla v besedo debeluška, ki se ni mogla premagovati.

Na oknu sem slonel in ujel pogovor.

Kmalu bi zavriskal od veselja. V glavi mi je šumela samo ena misel: Zahvaljen bodi, nebeski bog, spet je enemu spodletelo. Blagor vam, zanamci, ki se vam ne bo treba guliti Pepetovih pesmi...

Takšne pojme sem imel takrat o pesnikih. Toda takrat mi je bilo komaj pet-majst let.

Minila so leta. V življenju se človek sreča z marsičem in tako sem se tudi jaz namahnil na pesnika. V naši vasi je krčma. Izvrstno vino toči krčmar; in klobase, ki jih zna pripravljati on, so znane daleč naokoli. Sleherno nedeljo prihajajo meščani v našo vas h krčmarju na klobase in eviček. Nekega nedeljskega popoldneva je k moji mizi prisledel mlad fant v ponošeni obleki. Nažgal sem mu cigareto. Stisnil mi je roko: »Jaz sem Jože Lačen.«

»Hudimama,« sem vzkliknil. »Pa ne ti isti Jože Lačen, ki pesmi piše?«

»Na žalost, prav tisti,« je odgovoril. V očeh mu je visela žalost. Opazil je menda moje začudenje in se je nasmejal:

»Vem, kaj si mislite... Takle capin v posvajljani obleki, gologlav in s pošvedranimi čevlji — pa pesnik...«

»Hm, prosim kar govorite,« sem raztreseno odvrnil.

Oči so mu zažarele v svetlejši ogenj. Postajal je vedno glasnejši.

»Lejte,« je dejal, »to je človeku najbrže že pri rojstvu zapisano, da bo v življe-

Tako korakajo italijanski mladeniči pred Mussolinijem. Na podobi vidimo učence letalske akademije, ki marširajo v »rimskem koraku« ob priliki neke parade.

Blum, Stalin, Hitler in Göring v Stockholmu

Toda to so le ljudje z istimi imeni — imena, ki delajo človeku strašne nepravilike

V mali sobici nekega stokholmskega restavracija je bila pred kratkim napovedana večerja udeležencev nenavadne konference. Imejtelji restavracije so sporočili celo imena te družbe: Blum, Stalin, Hitler in Göring. Kakor se zdi ta vest fantastična in neverjetna, tako resnična je obenem. Samo ne mislite, da so bili to res državniki, ki so se sestali v dotičnem restavraciji. Ne, stokholmski Blum, Stalin, Hitler in Göring so čisto navadni meščani, ki se ne morejo niti najmanj pohvaliti s kako politično popularnostjo. — Stockholmski Adolf Hitler je izložbeni aranžer, Stalin je taksi-šofer, Blum trguje s cveticami in sadjem in Göring je borzni senzal. Vsi ti ljudje živijo že mnogo leta v Stockholmu, kjer so si tudi pridobili svoje švedsko državljanstvo. Vse do zadnjega časa niso vedeli eden za drugega. Naposled je prišla stvar v časopisje in »slavni« možje so sklenili priti na skupno »historično« večerjo.

»Adolf Hitler« se je najbolj pritoževal. Če koga pozove na telefonu in se mu javi kot Adolf Hitler, dobi navadno odgovor: »Tu Mussolini, kaj pa želite, gospod kolega!« Vsakdo misli, da gre za kako neumno šalo. Stockholmski Hitler ne more v mnogih slučajih dobiti telefonske zveze niti s prijatelji in sorodniki. Taksi-šofer Stalin ima prav tako svoje težave. Meščanski krogi ga gledajo z antipatijo ter ga hladno sprejemajo, ker mislijo, da je vendarle soroden s sovjetskimi diktatorjem.

Ker je moral stockholmski Adolf Hitler nedavno po poslih v Nemčijo in ker je vedel, kaj bi ga čakalo, če bi se po vsej pravici izdajal za Adolfa Hitlerja, je odpotoval z vedostjo oblasti s potnim listom, ki se je glasil na drugo ime. V

Stockholmu se sedaj mnogo govori o teh štirih nesrečnejših, ki so sklenili na tisti večerji enodušno, da bodo prosili notranjega ministra za »švediziranje« njihov imen, ker tako ne morejo več živeti. Nositi imena slavnih vrstnikov je za nje prevelika muka.

6000 : 6.

Sodnik: »Trmasto vztrajate, da ste nedolžen, četudi vas je videlo šest prič, ki ste ukradli kokoš.«

Obtoženi: »Slavni sodni zbor, jaz lahko pripeljem 6000 prič, ki me niso videli.«

Lord Halifax, angleški zunanji minister, ki zelo uspešno vodi pogajanja med Anglijo in Italijo.

Sporazum med Anglijo in Italijo

Igra za svetovni mir

Kot najpomembnejši diplomatski dogodek okoli Velike noči se nam obeta sklenitev novega sporazuma med Italijo in Anglijo glede Sredozemlja. Nekateri listi napovedujejo njegovo sklenitev še pred velikonočnimi prazniki, drugi pa so po poslednjih informacijah mnenja, da bo nova pogodba podpisana šele po Veliki noči, nakar bo predložena pristojnim italijanskim in angleškim organom v odobritev. Že po tem se vidi, da gre za nekaj več, kakor je bilo dogovorjeno v prijateljskem sporazumu z dne 2. januarja 1937, ki je bil samo podpisan, ne pa tudi predložen v odobritev.

Po dosedanjih poročilih z angleške in italijanske strani gre za obsežen sporazum okvirnega značaja, to se pravi za sporazum, v katerem naj bodo sicer načelno rešena vsa glavna vprašanja, ki so trenutno predmet nesoglasij med obema velesilama, ki pa naj se kasneje še posebej podrobno obdelajo v ločenih sporazumih. Namen take rešitve spornih vprašanj je na dlani: Tako italijanska kakor angleška diplomacija hočeta s temi pogajanjmi odstraniti vse vzroke dosedanjih nesporazumov, da bi se za Anglijo na eni strani ustvarilo ugodno ozračje, ki bi omililo splošno evropsko napetost, obenem pa angleškim vojaškim krogom dovolilo pospešeno nadaljevanje oborožitve nega programa, za Italijo na drugi strani pa priznanja novo osvojenih pozicij (zlasti Abesinije) zaradi mirnega izkoriščanja novjših osvojitvev s podporo angleškega kapitala, pa tudi zavarovanje za vsak primer proti nevarnostim, ki bi se mogle za Evropo in tudi za Italijo pojaviti od naglega razširjenja drugih velesil, zlasti Nemčije.

Kakšne naj bodo osnove novega sporazuma? Ključ do sklenitve nove italijansko-angleške pogodbe tvori že znano vprašanje abesinske aneksije in italijanskega imperija, ki bo rešeno ne le s formalnim priznanjem niz angleške strani, temveč tudi z angleško obvezo za likvidacijo te zadeve pred Društvom narodov. Anglija je že obvestila tajništvo Društva narodov, da postavlja to vprašanje na dnevni red majskega zasedanja sveta Društva narodov. Obenem bo Anglija pri znala Italiji njene »življenjske interese« v Sredozemlju, dočim bo Italija označila angleško pot skozi Sredozemlje na Daljni vzhod kot »bistven interes« Velike Britanije.

S tem v zvezi jamčita obe velesili ukinitve nadaljnega utrjevanja svojih vojaških oporišč v sredozemskem bazenu in ob Rdečem morju, katerih sedanje stanje se prizna, za naprej pa se morata obe velesili obveščati o nadaljnjih vojaških ukrepih na njih. Važno poglavje v pogodbi tvori tudi sporazum o prehodu skozi Sueški prekop, ki je po pogodbi iz leta 1888, sklenjeni med glavnimi prizadeti mi velesilami, prost za sleherno plovbo v miru in vojni. Italija zahteva posebno jamstvo Anglije, da bo ta pogodba veljala brez omejitev tudi v bodoče. Ako nismo, da ima Italija svoje glavne kolonije (Eritrejo, Somalijo in Abesinijo, združene sedaj v Vzhodni Afriki) kot upravni enoti onkraj Suezja, ob Rdečem morju in Tihem oceanu, se nam ta zahteva ne zdi prav nič čudna. Toda tudi z angleš-

kega vidika je svobodna plovba skozi Suez prej korist kot izguba, kajti švedska družba ima od prehoda vsake ladje skozi kanal samo dobiček. Na tem dobičku bi bila rada udeležena sedaj tudi Italija, toda ne zdi se po dosedanjih vesteh, da bi bili Angleži na to pristali.

Posebej se bosta Italija in Anglija sporazumeli tudi glede bližnjega vzhoda, glede Palestine in vsega arabskega sveta. Ker so Italijani razvijali doslej močno propagando med Arabci, je Anglija zahtevala ne le ukinitve te propagande, temveč tudi priznanje italijanske vlade, da je še vedno v veljavi italijansko-angleški dogovor iz leta 1927, ki določa, da morajo ostati meje arabskih držav nespremenjene in da se v arabskih deželah obstoječe stanje sploh ne sme spremeniti. Zato pa Anglija obljublja, da bo pri morebitnih novih razdelitvah Palestine upoštevala italijanske pravice.

Najbolj zanimivo, a doslej najbolj zagonetno točko novega dogovora med Italijo in Anglijo tvori sporazum o Španiji. Tu se bo šele čez čas moglo prav razbrati, kakšnega pomena bo ta sporazum za špansko državljansko vojno in zlasti za usodo republikanske Španije. Po poročilih listov se zdi, da bo italijansko-angleški sporazum stopil v veljavo šele po odpoklicu italijanskih prostovoljcev iz Španije, toda to se lahko zgodi tudi šele potem, ko bo general Franco dejansko že gospodar vse Španije. Od tega, kako bo to vprašanje rešeno v pogodbi, bo v veliki meri odvisna nadaljnja usoda španskega naroda.

Vsekakor lahko še sedaj izrečemo misel, da bo novi italijansko-angleški sporazum v bližnjih dneh predmet zelo živahnih razprav. Od njega bo nedvomno zelo odvisno splošno evropsko in svetovno ravnotežje, kajti, ako se obe velesili zares sporazumeta v vseh spornih vprašanjih, pote mase utegne sedanje razmerje velesil, od katerih je predvsem odvisno, ali pride do vojne ali ne, bistveno spremeniti. Ako se bo to zgodilo v korist evropskega in svetovnega miru, kar bi bilo želeno, bo pokazala šele bližnja bodočnost.

Fcm.

Chamberlain, predsednik angleške vlade, politični takozvanega angleškega realizma, ki je ponudil roko sprave Italiji in vsaj navidezno mirno prešel dogodke, ki je Nemčija s priključitvijo Avstrije likvidirala sanžermensko in versalsko mirovno pogodbo.

nju trpel z milijonom, ki obupno izteza roke po sreči. Prosim, recite mi, če nimam prav. Poznate četvorico naše Moderne? Čustvovali in trpeli so za svoj narod, danes poganja že trem trava iz srca... Četrtri, Oton. ki je trojico preživel, je planil iz izbe jetičnih na ulico in položil pesem v usta mimoidočih. — — —

Razvnel se je. Nažgal si je drugo cigareto. Umetnostna vročica ga je vsega zajela, da je pričel razgrinjati predme bedo naroda, za katerega trpi in živi.

»Ampak, če mislite,« se je sklonil čisto k meni in mi zašepetal okoro na uho, »če mislite, da bodo tiste moje pesmi zašle kdajkoli v šolske čitanke in da si jih bodo morali nekoč študenti guliti, se prekleto motite!«

Stresel sem se. Po hrbtu mi je zagomazal srh in tesnoba mi je zašla v srce. da sem molčal, ker se mi je zdelo, da mi pesnik vidi v možgane in da tiplje po mojih mislih.

»Oh, ne.« je zamahnil z roko. »Zaradi tega ste lahko brez skrbi! Moje pesmi, lejte, prav za prav niti pesmi niso! To so vendar čisto navadne, drobcene slike našega opljuvanega, pasjega življenja. Povejte mi, ali mislite, da kozolec za vasjo čuti, če se v mrzli zimski noči zarije pod njegovo slamnato streho trop brezposelnikov, tatov in vagabundov? Ne, kar molčite, že vem, kaj hočete reči.« je zamahnil z roko, ko sem se rahlo nasmešnil. Živčno je hitel dalje pripovedovati. »To so pravljice, si boste mislili,

pravljice, ki si jih izmišlja norec. No, prav, niste vi edini, ki mi boste vzdeli to ime. Za vse ljudi sem norec, samo moja mati — — —

V hipu je obmolknil. Na dušek je zvrnil kozarec vina vase.

»Tisto o kozolcu,« je pohitel, »tisto je prekleto resnica! Vprašajte človeka, ki je bil pozimi kdajkoli njegov gost. Ne, ne bo vam ga težko najti. Tudi jaz sem že bil med njimi, med vagabundi. Sredi noči nas je vzdramil peket konjskih kopit. — Policija! Vse kamerade so odgnali, le mene so pustili. Ostala sva sama — kozolec in jaz. Da, da, mene še policaji nočejo! — — — No, takšne drobnice, prav nič zanimiva slika, mislite si zdaj povedano v dvajsetih besedah. Ali je to pesem, prosim vas? Ne, potolažen sem lahko, vsaj študenje me ne bodo nikoli preklinjali! — — —

Po dveh mesecih sem se srečal z njim v mestu, v kulturnem osredku našega pobožnega življenja. Sedel je za mizo, obdan od štirih literatov. Kaj drugega menda niso bili, kajti njih obleke so bile le preveč oguljene in v vročinskih očeh jim je čepel glad.

Jože Lakota me je opazil takoj, ko sem vstopil v gostilnico, v kateri je zaudarjalo po kislastem vinu. Dvignil se je, da bi mi segel v roko, tovariš za mizo pa ga je držal z levico za suknjič, kakor da bi se bal, da mu bo ušel, z desnico pa je tolkel ob mizo:

»Tak, primojuš, verjemi že, šleva sa-

kramenska, da so tvoje zadnje pesmi od hudčija posrečene.«

»Zofi, liter vina!« je zaklical Jože Lakota.

In drugi je primeknil:

»Dragi Jože, tvoja 'Cesta' se mi zdi kakor krvava reka, po kateri plavajo...«

»Hudčija plavajo!« ga je prekinil. »Zofi, prinesi mu guljaj, plačal bom jaz!«

Končno se jim je le iztrgal iz objema. Planil je k meni. »Čudovito!« je vzklikal. »Kako lepo, da se srečava tukaj!«

Potegnil me je za seboj. »Halo, dečki, to je moj prijatelj Čičigaj!«

Ko je natočil vina v kozarce, je dvignil čašo in vsem napil:

»Moj veleugledni urednik mi je blagovolil danes izplačati honorar. Stopetdeset dinarjev za osem pesmi! Krasno, ne?«

Pomežiknil je na eno oko, glas pa mu je bil z vsako besedo bolj posmehljiv. »Vse trpljenje moje matere je v tistih osmih pesmicah. In trpljenje bosih vagabundov, ki s krvavimi nogami omahujejo po naših prašnih cestah. Od praga do praga — za kos kruha! Prosičijo z rokami, ki so na ukaz brez dela. Z rokami, ki bi lahko zgnetele nov planet! Torej, za vraga, kako je to vino ogabno!«

Treščil je kozarec ob tla, da se je razletel na tisoč kosov.

Po polnoči smo ga opitega zavlekli v podstrešno stanovanje njegovega kame-rada.

Še tisti teden sem govoril o njegovem delu z učiteljico iz naše vasi. Oči so ji zarele, kakor da vidi deveta nebesa, ko me je vprašala: »Dragi Čičigaj, ali ste čitali najnovejše pesmi Jožeta Lakote? Ah, koliko ljubezni in ognja je v njih — — —

»Motite se gospodična,« sem ji segel v besedo. »Sovraštva mislite reči, ne?«

»Ah, nikakor! Kar predstavljam si, kakšen naj bi bil pesnik Jože Lakota: mlad fant, z dolgimi črnimi lasmi in s široko pentljo pod mladeniško brado...«

Moj Bog — — —

Vzdihnili je in zaljubljenost se ji je vžgala v oči.

»Da, kako romantično,« sem dejal in jo pustil v zlaganem premišljevanju.

Ko sem pod večer prišel domov, me je na mizi čakalo drobno pismo. Pisal mi je pesnik Jože Lačen.

»Z menoj je pri kraju, dragi Čičigaj,« sem čital. »Ležim in krj pljuvam. Moj urednik mi je izjemoma poslal stotak predujma, Miloščina. Vrag z njim in z njegovim štotakom! Mlad sem še, bojim se smrti, četudi je moje življenje hujše od smrti — — —

Položil sem pismo na mizo. Roka mi je trepetala in spomin mi je ušel nazaj v leto, ko sem naturaliral in preklinjal pesnike vsega sveta. Okrog srca me je zažeblo:

»Ubogi pesnik Jože! Milijon življenj si nosil v srcu, milijon ljudi hodi mimo tebe z zaprtimi očmi...«

SLOVENSKA POMLAD II

K R A N J E C M I S K O

Le vstani borni narod moj,
do danes v prah teptan...

Bil sem na potovanju; do samega Maribora sem prišel.

Moram priznati: tako potovanje mi izredno dobro de. Zelo blagodejno vpliva na mojo dušo in sklenil sem, da bom za leto in dan spet napravil kakšno veliko potovanje, bodisi do Maribora, ali celo do Celja, čeprav tudi Ljubljana ni izključena. Po vseh teh mestih prebivajo naši vrli, dobri Slovenci, imajo iste nepravilke, isto veselje, povsod o istem razpravljajo. Natrpali so me s problemi, ki zadevajo vse države in vse narode na svetu. Res, koristno je tako potovanje — nenadoma se osvobodiš panonskega blata. Ne samo sprememba zraka, mislim na zrak, ki neprestano veje s Pohorja in se krade po vrtovih okoliškega Maribora, in po vseh tistih ravni, s kostanji obsajenimi ulicami proti parku in se potem zgublja v prašnem središču mesta, — moram priznati vso veliko spremembo v načinu življenja, v mestnem vrvežu, v ropotu avtomobilov, ki neprestano drve preko dravskega mostu; v tem, da boš vedno našel na široki Aleksandrovi cesti dovolj ljudi, ki promenirajo — moram priznati velik vpliv ljudi samih. Ljudje hite po svojih opravkih, posedajo po kavarnah, razpravljajo, pripovedujejo poslednje dovtipe; zaljubljeni se vedno znova in pozabljajo na te ljubezni, pijejo bratovščine in so naslednji dan spet stari poslovni ljudje, ki spoštljivo dvignejo klobuk in jim je neprijetno, če jim praviš naravnost »ti«.

Življenje na vasi je mirno, rekel bi — negibno. Ljudje sicer neprestano odhajajo po svetu in se vračajo od tam; pripovedujejo, kako je v svetu, kako je tam vse odlično, dobro, urejeno; v bistvu pa vendar ostanejo to, kar so bili: dobri, skromni slovenski ljudje, ki ljubijo svoj jezik, svoj rod, svojo grudo, ki večno opraščajo življenje, da prav za prav nelepo ravna z njimi. Govorijo o zemlji, o pomladi, ki prinaša sonce in cvetje; kmalu bodo začeli z delom za kruh prihodnje zime; govorijo o bedi na svetu in čutijo, da sami spadajo v veliko, skoraj neizmerno množico, ki ne bo ikdar našla skromnega prostora zase, ki se bo večno otepala z bedo, govorijo o boljših časih, v katere verujejo že dva tisoč let in bodo bržkone še toliko časa verjeli, govorijo o vojnah, ki so razpredene zdaj po svetu, govorijo o veliki vojni, ki je tako strašno blizu, in kateri ni mogoče več uiti. Majhen protest živi proti vsemu temu: i proti bedi i proti vojni; pa veliko premajhen, da bi mogel spremeniti podobo sveta in izločiti veliko vojno.

Tako so mislili za časa prve svetovne vojne, tako bodo mislili po drugi svetovni vojni in bogve, kako dolgo še. Z neskončno potrpežljivostjo si bodo nalagali na ramena breme življenja in ga nosili z velikim čutom dolžnosti in odgovornosti.

Potovanje me vrže iz tira, odriga me od tega, v bistvu skoraj že obupnega življenja. Postavlja me v družbo novih ljudi, takorekoč svetovnjakov. Ti niso tako umirjeni, kakor naši kmetje, ne, ti imajo svoja prepričanja, svoje velike, svetu ustrezajoče načrte. Zanimivo je samo to: povsod in vsakdo začne na isti način.

S slehernim, s komur govorim, najprej obsodiva naš slovenski narod. To je neizogibno. Sedim v vlaku z ~~Maribora~~ iz Ljubljane, ki je bil na službenih opravkih v provincijskem mestu; po prvih nejasnih, neodkritih besedah, se že zediniva v tem, da je slovenski narod klaverno, klaverna je njegova usoda i v preteklosti i v bodočnosti, in klaverno je to, da mora človek biti sin tega naroda. Vem, to danes dobro vem, da slovenski narod nikdar ne bo mogel, niti ne bo hotel razumeti naše dobre volje, ki mu jo posvečamo, ne bo hotel razumeti in upoštevati naše ljubezni. Ah, kako je naš narod trmast, celo posmehuje se nam, če mu kaj svetujemo. Moj prijatelj to dobro ve; sicer malo pride v stik s tem narodom, ker »povejte mi prosim, o čem naj pa govorim z njim?« To je res: on je visok uradnik, živi v Ljubljani, otroci študirajo; ima dom, ženo ima, tudi avto ima, pozabil je že na domačo vasico nekje pod snežnimi planinami, kjer se je rodil. Kljub temu pa se še zanima za slovenski narod, opazuje ga včasih: »Takrat, ko ne ve, da ga opazujem. Veste, take izkušnje so dragocene. Moram pa priznati: to je klaverno. Prosim vas, povejte mi, ali je to narod, ali ni? Ali je vredno, da živi, in če živi, zakaj in čemu živi? Ker, to boste priznali: vsak narod, ki naj še danes živi, mora imeti določene cilje, velike načrte, pomemben mora biti za svet, ne pa, da mu je samo v napotje!«

Pritrdil sem mu: »Res mora narod vse to imeti. Naš pa nima, in zato ni vreden da živi. Naš narod nima ničesar.«

»Prav ste rekli!« se je oprijel moje obsodbe. »Prav ničesar nima. Vzemimo samo zgodovino! Ali ima naš narod zgodovino? Nima je. Na vsak način nas hočejo prepričati, da smo imeli svojega kralja, nekoč, zdavnaj. Pa to ni res, Slovenci nismo imeli svojega kralja. Nismo sposobni, da bi ga imeli. Vsi drugi narodi pa so jih imeli. In brez tega ni naroda. Še cigani ga imajo, mi ga pa nismo imeli. Nismo sposobni, to je, nismo sposobni! O tem jaz ne dvomim. Zgodovino pa so ustvarjali kralji, knezi, vojvodi, grofi, baroni, meščani. To je zgodovina. Te pa mi nimamo. Nekaki bedaki — tudi to sem slišal — pravijo, da smo imeli punte; te hočejo napraviti za zgodovino. Mislim, da o tem ni vredno govoriti?«

Prikimal sem. »Res, ni vredno.« Po tem zadržilu je dobil novega poguma in je dalje obsojal slovenski narod. »Veste,« je rekel, »potem zgodovine, to je poleg kraljev, ali knezov mora naš narod imeti tudi nekaj bistveno svojega, kar se razlikuje od onega pri drugih narodih. To je njegova zgodovina, njegov značaj, njegova volja, njegovi načrti, njegova navezanost na svet — ah, vsega tega naš narod nima. Naš narod, se mi zdi, bi bil najbolje zadovoljen, če bi za vsi pustili lepo v miru, da mu ne bi bilo treba misliti. Prekopaval bi svoje gredice, pasel bi svoje liške in v nedeljo bi se vsedel mogočno v go-

stilno in naročil liter vina. Ne, to boste morali priznati: to ni narod.«

Ko sva tako obsodila slovenski narod, kakor je prav in kakor zasluži in kakor počnejo tudi vsi drugi, sva se lotila drugih narodov po svetu: »Ah, Nemci, veste, to so narod po mojem okusu!« je vzkliknil, »je videl, da se v vsem strinjam z njim.« »Gospodski, ali če bi mogel to bolje izraziti: gospodnji narod, kulturen, narod z voljo in samozvestjo, narod z veliko bodočnostjo!« Ko sem mu spet pritrdil, se je sprostil. Prej se je včasih še z negotovostjo ozrl po meni, kakor da živi v zmoti, zdaj je bil sveto preverjen, da ima prav. Komaj sem mu priznal njegovo pravilnost, že me je napadel: »Veste, jaz vas sicer vidim, da vi ne mislite o vsem tako, da se še niste prepričali! Po boste že prišli do tega. Mladi ste še, niste se še otrsli vsega. — Vidite, jaz sicer visoko cenim Francoze, toda prosim vas, pojasnite mi, kako so mogli Francozi dopustiti, da jim vlada neka »ljudska fronta«. Ali veste, kaj predstavlja »ljudska fronta? To pomeni uničenje kulture, vseh narodovih dobrin, uničenje njegove slave in velike preteklosti, prikrito željo, da bi mase vladale. Mase! Veste, kaj so mase? Veste, kaj je rekel že Horac o masah? Odi profanum vulgus in tako dalje. Mase! Da bi nam delavci in kmetje vladali! Hvala vam za tako bodočnost! Prosim vas, pride k meni ključavničar, navaden pomočnik, in pravi, da bi poročil mojo hčer! Ali razumete to predrznost, takorekoč nesramnost? Jaz sem, resda, prišel s kmetov, tega ne tajim, toda, od takrat je prešlo štirideset let, še več lahko rečem. Moja hčerka pa je meščanka. Poskrbel sem, da je dobila primerno vzgojo, da se je navadila olike. Nihče ji ne more ničesar očitati. In zdaj pride ključavničarski pomočnik, da bi jo vzal za ženo! Nesramnost! Saj mi nekega dne lahko stopi v hišo navaden zidar ali še manj, polepuh, in bo rekel: Rad imam vašo hčer, dajte nama nekaj dote in pohištvo, pa jo vzamem za ženo!«

Ko se je pomiril, je nadaljeval spet o narodih. Najprej se je razjokal nad španskim narodom, ki ga je doletela tako velika tragika.

»Kateri španski narod pravzaprav mislite?« sem ga vprašal. »Baske, Katalonce, ali madridski ali burgoški narod?«

Namršil je obrvi in me gledal. »V Španiji živi en sam narod. Hvala Bogu, kmalu bo končana ta tragedija, ki so jo zasnovali tujci, Rusi. Ali ni v resnici to tragično, da mora tak narod krvaveti za tuje ideje, za tuje interese?«

O Španiji imam sicer jaz svoje mnenje, toda preden sem mu mogel odgovoriti, se je že preselil k Čehom. Obsodil je brezobzirno patra Hlinko in vse, ki so z njim. In lejte si ga — patra Hlinko! Koliko let je molčal, ta dobri pater Hlinka, zdaj pa se je spomnil nečesa in že govori, da so Slovaki poseben narod. Prosim vas, kdo pa ugovarja temu? Toda, ni li imel pater Hlinka celih dvajset let časa, da bi bil izrekel kaj takega? Ne, prav danes mora to povedati!«

Odpeljala sva se na Kitajsko. Jaz, odkrito povedano, sem za Kitajsko. Tudi lahko povem, da mi Japonska tudi ni zoprna, ona Japonska, ki danes molči, ki se bori za princa Konoja in še za druge mogočnike. V tej krvavi borbi pa sem se postavil na stran Kitajcev, ker dokler princ Konoje predstavlja Japonsko, je treba s tako Japonsko obračunati. Moj sopotnik je s srcem ostal na Kitajski strani. »Jaz,« je rekel, »sem ves za Kitajsko. Samo, prosim vas, ali ni spet tragično, da imajo vmes prste Rusi?! Recimo, da Kitajska zmaga! Kdo je zmagal? Rusi so zmagali! Rusi bodo tisti, ki bodo Evropi povedali: Mi smo udušili Japonce, imejte pred nami spoštovanje! Potem bodo spet posegli v Evropo. Japonci bodo ostali pač na svojih ognjeniških otokih, Kitajci bodo merili svojo neizmerno Mongolijo, sploh, celo Azijo, Stalin pa bo stopil na evropska tla. Zasedel bo Češko, Poljsko, nemara bo zasedel celo ves Balkan, ali celo vso Evropo. Kaj veste, kakšne načrte nosi v svoji glavi ta razbojniški Gruzinec! — Ah,« je vzkliknil naposled ves v ognju. »In jaz vendar verjamem, da bo ruski narod našel pravo pot iz teh zmed, da bo nekoč pregnal i žide i tega Gruzince! To ni mogoče, da bi ruski narod zavrgel tisto globoko religioznost, ki jo je imel še pred dvajsetimi leti, ne morem verjeti, da bi zapadel ves v tako strašno zmoto. Ruski narod se bo nekoč dvignil, ves spremenjen, lep in velik. Takrat bomo mi vsi na njegovi strani; kajti treba je priznati, Rusi so slovanski narod, naš sorodnik so. Bodočnost je slovanska, to je nedvomno!«

To zastran bodočnosti sem mu pritrdil. Tako sva na kratki progi od Čakovca do Pragerskega prešla vse velike in majhne, vse gospodujoče

in vse podjarmljene narode. Obsojala sva jih, in pomilovala, delala sva velike načrte, ki bi jim jih želela vsiliti. Res, kako je danes človeku blizu na priliko: Kitajska in Japonska. Ali ni to nekaj čudnega? Vsi jo poznamo, vemo za njen gospodarski položaj, za njeno bodočnost, za vse vemo. Vse nam je drago, pri srcu, ali pa sovražimo. Toda nekaj veličastnega je povsod v ozadju.

Samo slovenski narod. Ah, ta nesrečni slovenski narod. Nisva si mogla kaj, da ga ne bi zdaj, ko sva obdelala in presodila ves svet, še enkrat poklicala na odgovornost v kupe tretjega razreda in ga obsodila: brez zgodovine, brez kulture, brez idealov, brez ciljev na svetu. Masa, večna gmota, ki živi tjavendan. Nima značja, nima, kakor pravijo: hrbtenice. Ta narod živi svoje enolično življenje in mu ni mar tega, kar mu ponujamo. Nikdar ni imel kraljev, ni imel knezov, nima zgodovine, ker je naravno ne more imeti, če ni imel kraljev, nima tradicije, ker je, naravno, ne more imeti, če ni imel zgodovine. Nima kulture, ker je, naravno, ne more imeti, če nima tradicije. In nima bodočnosti, ker je, naravno, ne more imeti, če nima kulture. Tako je in tu ni mogoče ničesar spremeniti.

Tako sva še enkrat obsodila ves slovenski narod in sva se na Pragerskem ločila: on v Ljubljano, jaz v Maribor.

Zdaj sem spet doma. Ostri panonski vetrovi sušijo zemljo, ki je bila še pred nedavnim vsa mastna. Ti vetrovi prinašajo slano, ta slana uničuje prelepe cvetoče sadovnjake, mlado drevje. Na Pohorju kmetje kurijo vse noči med jablanami, da bi obvarovali cvetje pred mrazom. V Panoniji ne kurijo. Ni drv, da bi preganjal mraz. In kako boš razgrel vso ravno, prostrano Panonijo! — Nič zato, sadje je uničeno; črešnje po vrtovih, jabolane, hruške, slive, breskve, marelice — vse to je za letos uničeno. Kmetje včasih stopijo na vrtove, s pipo v ustih, se ozrejo po vsem tem, po tem se odpravijo na polja; tam ni še nič uničenega. Tam raste kruh. Treba je posvetiti pozornost tistemu, kar bo rodilo. Vse je tako mirno, tako brezstrastno. Lani smo imeli povodenj, letos se je začelo z mrazom, morda pride še toča, spet povodnji. Vse je mogoče. Dva tisoč let gre tako, vedno enako, vedno brez velikih sprememb. Tu ni zgodovine, ne tradicije, ničesar. Prav je imel moj znanec! Toda, čudovito je to: ljudje vendar živijo, govorijo svoj jezik, ljubijo zemljo in verujejo. Dva tisoč let slovenski kmet neprestano veruje, neprestano upa. Ljudje s tradicijo in zgodovino sledajo nazaj. Mi nimamo kam nazaj gledati. Vsa naša vera je v bodočnosti. Morda še tisoč let daleč, to nič ne de. Če je minilo dva tisoč let, lahko preteče še tisoč, lahko celo več. Mi imamo časa dovolj. Pa, ta bedna, tragična tolažba ima še vedno nekaj v sebi. V temu pozabljam na njo, v mestu obsojam slovenski narod, zato, ker ne živi, kakor bi trebalo, in kakor mi hočemo. Ko pa pridem nazaj med kmete, ko gledam to mirno, tragično udano življenje, me obide rahla, komaj zaznavna samozavest: in vendar bo slovenski narod živel. Nima tradicije, nima zgodovine, ničesar nima: samo eno majhno rahlo vero v bodočnost, v življenje, ki pride. Naj pride to življenje kadarkoli, prišlo bo.

Morda je tudi ta vera tragična, nevesela. Iz srca je pa vendar ni mogoče pregnati, ni se ji mogoče odreči.

Kadar daleč od sveta, daleč od Kitajske, od Amerike, od Nemčije, sredi ravne Panonije gledam to življenje in mislim na vse to, se mi rahlo spet vzbuja vera v življenje. Daleč je še to življenje, komaj ga slušiš, toda nekje je, nekoč se nam približa.

Vsaka nova pomlad mi prinaša novo vero. Nič ne de, če mrazovi uničujejo cvetoče črešnje; k leti bodo črešnje spet cvetele, k leti bo spet pomlad. Nemara bom spet pisal o slovenski pomladi. To je potrebno, zato, da se nadaljuje slovenska tradicija. To je edina slovenska tradicija: velika vera. To vero so izražali vsi naši pisatelji in pesniki in Gregorčič jo je najlepše izrazil z besedico: »do danes«. Ta »danes«, nikdar ne bo zamrl. Gregorčič bi lahko rekel: »do včeraj«, to bi vendar vse drugače zvenelo. Tako pa bodo prešla tisočletja in ta »danes« bo večno pomemben.

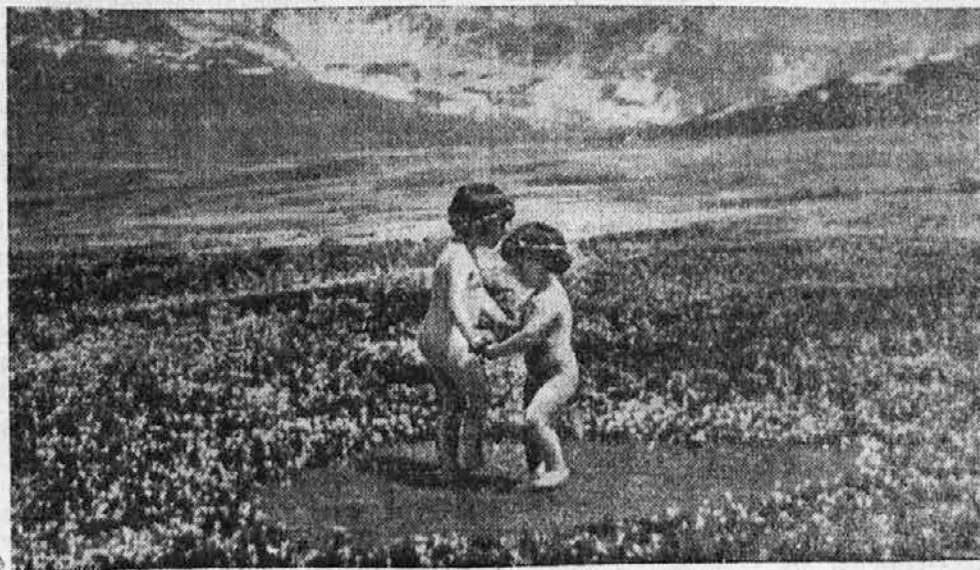
Res —, s sopotniki sem še nadalje obsojal slovenski narod, kakor to delamo vsi, globoko v srcu pa bo vendar živel velika neutajljiva vera: tudi to pride. Peljemo se v bodočnost. Preteklost ni lepa, toda v bodočnosti je mnogo, zelo mnogo je tam, če ne drugega, vsaj velika vera. Tudi to je včasih dovolj. Ta vera nam je vsem potrebna. Ko bomo torej govorili o velikih narodih po svetu, ko jih bomo ali obsojali, ali se navduševali za nje, tedaj se spomnimo tudi skromnega slovenskega naroda, ki ima tako malo zahtev in takrat si recimo: Tudi tebi pride cvetoča pomlad.

Verujmo v to slovensko pomlad, pa najsi je še tako daleč.

POMLADNO

RAJANJE

DECE...

Za Veliko noč v KINO!

GRAJSKI KINO

TELEFON 22-19

Ufin velefilm

Med dvema ljubeznima

Prekrasen film po največjem književnem delu sedanjosti!
V glavnih vlogah

Willy Fritsch Peter Dann
Gusti Huber Julia Freybe

Od sobote 16. do vključno četrta 21. aprila

UNION KINO

TELEFON 23-29

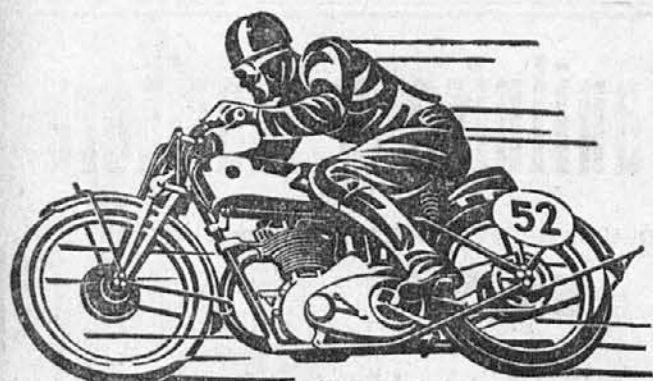
METRO GOLDWYN MAYER-jev film

Tarantela

Očarljiv romantičen velefilm iz španske dežele Baskov
V glavnih vlogah

Jeanette Mac Donald
in slavni tenor **Allan Jones**

Od sobote 16. do vključno četrta 21. aprila

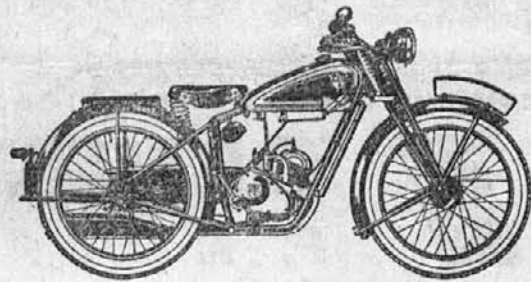
NSU - MOTORNA KOLESJA

GLAVNO ZASTOPSTVO

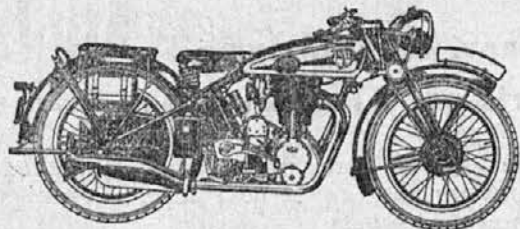
MOTOR - LOTZ - MARIBOR

Najboljše vpeljana trgovina, ve-
lika zaloga novih in rabljenih
strojev, sortirani pomožni deli.
Zahtevajte ponude!

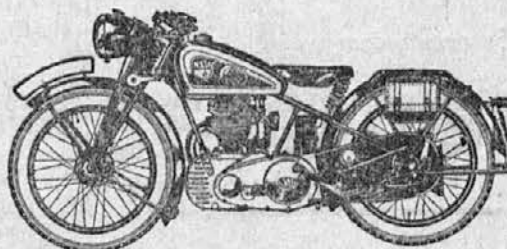
Quick 98 cm s pedal
Pony 100 s kistarterjem in menjačem na 3 brzine 200 2 D
z menjačem na 4 brzine

201 OSL, 251 OSL, 350 OT
samo z zgoraj krmarjenimi motorji s 4 brzinami in nožno
prestavo

351 OSL, 501 OSL in 601 O
Prvovrstni sportni stroji z vsemi tehničnimi novostmi in z
oklopnim strojem

Motor - Lotz - Maribor
Cankarjeva 26 Telefon 2850

Za veliko noč kupite najceneje žensko perilo, ženske
itd. v modni trgovini in moške nogavice, moške srajce, kravate
F. Kramaršič, Maribor
Gospodarska ulica 13

Turdka M. FELDIN

manufakturna trgovina v Mariboru,
Aleksandrova c. 13 na vogalu Cankarjeve ul.

se priporoča
ceni, kupenci iz Maribora in okolice, da kupuje svoje potrebščine tudi pri njej!
Na zalogi ima vse vrste cenejšega blaga za ženske in moške obleke, plašče,
razno žensko in moško perilo, posteljne odeje in vse vrste predpasnikov ter nogavic

Pomladanske

blago

dobite
v lepi izbiri
v manu-
faktorni
trgovini

M. Gajšek,

Maribor

Nizke cene!
Točna postrežba

Priporočamo se za nakup

oljnatih in suhih barv,
prvovrstnih lakov, special-
Medolux (lak za vse) in vse
drugo v to stroko spadajoče
blago po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Medič & Zank
podružnica MARIBOR
GLAVNI TRG 20

Mali oglasi

2500 Din rabite,
da zaslužite 1000 Din
mesečno doma.

Dopise:
„Anos“ Maribor
- Orožnova 6
Priložite znamko!

Obvestilo.

Večkrat rabite v večjih količinah razna razstreliva pa Vam vljudno sporočamo,
da smo k našemu podjetju železnine priključili še oddelek za trgovino z orožjem,
strelivom in raznesili.

Stalno bomo imeli na zalogi:

rudniški smodnik - Titanit II, I in Amonal Titanit - Kamniktit II, I in Amonal
Kamniktit - strelno vrhico - razstrelilne kapice št. 6 in 9, domače in orig.
Titanit - lovski smodnik - brezdimni smodnik.

Z ozirom na to, da imamo sedaj v Mariboru edino oblastveno dovoljeno skladišče
z razstrelivi (g. Povajej lastnik tvrdke Eksploziva je odložil koncesijo) Vam
bomo gornje predmete točno in solidno dobavljali po skrajnih dnevnih cenah.
Naprašamo Vas vljudno, da vso Vašo potrebo v teh predmetih križete pri nas
in se Vam za naklonjenost že vnaprej zahvaljujemo

PINTER & LENART
ŽELEZNINA IN PUŠKARNA

Pomladanske novosti

za damske obleke in plašče, v sodobnih
tkaninah in barvah - lepo izbiro za moške
obleke in plašče nudi za praznike tvrdka

Franjo Majer, Maribor, Glavni trg 9

Premijo Din 300.000-

je zadela pri zadnjem žrebanju Drž. razredne loterije
(dne 14. t. m.)

srečka štev. 83 526

ki je bila kupljena v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gospodarska 25

TELEFON 20-97

V Mariboru sta bili prodani dve četrtinki
te črečke

Priporočamo se špecerijska in kolonijalna trgovina en gros

M. OSET

Tel. 21-73 Maribor, Glavni trg 23 Tel. 21-73

K
pomladanski
modni liniji
spadajo
zopet

Blatnikovi
čevlji

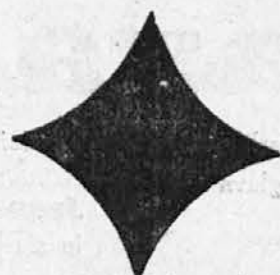
Najfinejše izdelave živane
po sistemu Goodyeara!

BLATNIK

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 1 — TELEFON 25-71
DELAVNICA: SLOVENSKA ULICA 20 — TELEFON 25-72

Po nekoliko tednih
po nekoliko mesecih se vidi kaj je dobro blago

zato

KARO

čevlje

BOTRI

Obleke,
Klobuke,
Perilo,
Čevlje i. t. d.

za birmance

kupite najugodnejše v konfekciji

Jakob Lah

Zahtevajte
cenik!

Maribor, Glavni trg 2

Mestna hranilnica v Mariboru

da je najvišje dovoljene obresti za hranilne vloge

do 5%

Za vse vloge jamči Mestna občina mariborska
z vso davčno močjo mariborskih davkoplače-
valcev in z vsem svojim premoženjem.

Daje posojila na hipoteke, menice, vrednostne papirje.

Uradne ure vsak delavnik dopoldne.

MARIBOR - OROŽNOVA ULICA 2

Adlec

pisalni stroji

Walter računski stroji

Anker registrir. blagaine

J. Karbeutz

Maribor

Mlinska ul. 13

Telefon 28-84

FRANC CVERLIN

modni atelje in lastna konfekcija
MARIBOR - GOSPOSKA ULICA 32

Izkoristite
priložnost
za nakup

„Patent
Bišofovih
lestev“

čokler še traja
zaloga pri

J. Gustinčič

Maribor - Tattenbachova 14

Ženinini in neveste!

Oglejte si pred nakupom veliko zalogo
kompletnih stanovanjskih oprem

OBNOVA

F. NOVAK

Maribor, Jurčičeva ulica 6

s klobuki

Kot novi lastnik trgovine
Maribor, Aleksandrova cesta 32

se cenj. občinstvu priporočam za nadaljno
naklonjenost ter se bom potrudil vsakogar
najbolje postreči.

Imam na zalogi damske, moške in dečje
klobuke ter popravljam iste strokovno in
ceneno.

Se v priporočam

Ivan Kvas

mlajši
klobučarstvo

Tiskarna
Litografija

Knjigoveznica
Kamnotisk

Offsettisk

Sakrotisk

Anilinski tisk

Plakaterski zavod

Tisk časopisov

PIROFANIA patent

MARIBORSKA TISKARNA d. d., MARIBOR

KOPALIŠKA ULICA 6

Telefon 25-67, 25-68, 25-69